

VIEŠOJI KONSULTACIJA
DĖL GAIRIŲ IP TELEFONIJS PASLAUGŲ TEIKĖJAMS

2008 m.
Vilnius

TURINYS

1. Konsultacijos tikslas ir tvarka	2
2. Įžanga.....	4
3. Dokumento struktūra	5
4. IP telefonijos paslaugų klasifikacija	6
4.1. Technologinis aspektas.....	6
4.1.1. „Pasidaryk pats“ modelis	6
4.1.2. IP telefonijos paslaugų teikimo nesusietai su plačiajuosčio ryšio prieiga modelis	7
4.1.3. IP telefonijos paslaugų teikimo susietai su plačiajuosčio ryšio prieiga modelis.....	7
4.1.4. IP telefonijos naudojimo vidiniuose įmonės duomenų perdavimo tinkluose modelis	8
4.1.5. IP telefonijos naudojimo operatoriaus pagrindiniame tinkle modelis	8
4.2. Teisinis aspektas	9
4.2.1. Elektroninių ryšių paslaugos	10
4.2.2. Viešosios telefono ryšio paslaugos.....	10
4.3. Galimi IP telefonijos paslaugų klasifikavimo modeliai	12
4.3.1. Paslaugos, priskirtinos 1 kategorijai	13
4.3.2. Paslaugos, priskirtinos 2 ir 3 kategorijoms.....	14
4.3.3. Paslaugos, priskirtinos 4 kategorijai	15
5. IP telefonijos paslaugų reguliavimas	17
5.1. Teisė verstis elektroninių ryšių veikla	17
5.2. Skambučių į pagalbos tarnybas realizavimas	18
5.3. Numeracija.....	20
5.4. Telefono ryšio numerio perkeliamumas	21
5.5. Paslaugų kokybė	22
5.6. Galutinių paslaugų gavėjų apsauga	23
5.7. IP telefonijos paslaugoms taikytina teisė erdvės atžvilgiu	23
1 PRIEDAS. Konsultacijos klausimynas	25

1. Konsultacijos tikslas ir tvarka

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba (toliau – RRT), siekdama efektyvaus ir skaidraus elektroninių ryšių sektoriaus reguliavimo, inicijuoja viešąją konsultaciją dėl gairių IP telefonijos paslaugų teikėjams (toliau – Gairės), kurių **tikslas** yra išaiškinti rinkos dalyviams RRT poziciją dėl teisės aktų taikymo IP telefonijos paslaugoms ir sužinoti rinkos dalyvių argumentuotas nuomones, pasiūlymus bei komentarus dėl klausimų, susijusių su IP telefonijos reguliavimu. **Šis dokumentas apima tik IP telefonijos paslaugų klasifikaciją ir joms taikomas bendras reguliavimo normas, o atitinkamų rinkų apibrėžimai bei analizė nėra šio dokumento objektas.**

Siekdama šio tikslo, RRT kviečia suinteresuotus ūkio subjektus pateikti komentarus, argumentuotas nuomones ir pasiūlymus dėl to, kas šiame dokumente išdėstyta, bei atsakyti į pateiktus klausimus.

Komentarus, argumentuotas nuomones ir pasiūlymus bei atsakymus į dokumente pateiktus klausimus prašome pateikti per 2 mėnesius nuo šios konsultacijos paskelbimo dienos. Siūlymus siųskite el. paštu voip@rrt.lt arba adresu:

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba
Algirdo g. 27A,
LT-03219 Vilnius

RRT prašo pateikti visą informaciją, kurią suinteresuoti rinkos dalyviai laiko būtina, aiškiai pažymėdami komentarus, nuomones ir (arba) pasiūlymus arba jų dalis, kurios turi būti laikomos konfidencialiomis.

Kilus klausimams, prašome kreiptis į RRT Tinklų ir prieigų skyrių tel. (8 5) 210 5666 arba el. paštu voip@rrt.lt.

RRT nesvarstys komentarų, nuomonių ir pasiūlymų šiame dokumente nagrinėtais klausimais, pateiktų po nustatyto termino pabaigos.

RRT atkreipia dėmesį, kad šiame dokumente pateikta informacija yra bendra ir nesukelia jokių teisinių pasekmių jokiai asmeniui, nėra privaloma ar išsami bei tiksli ir nebūtinai galutinės redakcijos.

Naudojamos abreviatūros

IP – interneto protokolas (angl. *Internet Protocol*);

VoIP – balso perdavimas duomenų perdavimo tinklais naudojant interneto protokolą (angl. *Voice over IP*);

ITU – Tarptautinė telekomunikacijų sąjunga (angl. *International Telecommunication Union*);

ERG – Europos reguliuotojų grupė (angl. *European Regulatory Group*);

ERĮ – Elektroninių ryšių įstatymas;

ERT – elektroninių ryšių tinklas;

ERP – elektroninių ryšių paslaugos;

RRT – Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba;

VTRP – viešosios telefono ryšio paslaugos;

VTRT – viešasis telefono ryšio tinklas;

EK – Europos Komisija;

ES – Europos Sąjunga.

2. Įžanga

Viso pasaulio telefono sistemose naudojamas mikrofonas, kad akustinės bangos būtų paverstos elektriniu signalu, ir garsiakalbis, kuris elektrinius signalus vėl paverčia akustinėmis bangomis. Per daugiau kaip 120 metų gerokai evoliucionavo technologijos, naudojamos mikrofonui ir garsiakalbiui sujungti. Iš pradžių mikrofonas su garsiakalbiu buvo jungiamas tiesiogiai variniu laidu. AT&T¹ aštuntajame dešimtmetyje pristatė pirmąją sistemą, galinčią vienu laidu perduoti keliasdešimt pokalbių tuo pačiu metu ir verčiančią kiekvieną pokalbį skaitmeniniu srautu. IP arba interneto telefonijos (angl. *Voice over IP, VoIP*) sistemos tęsia šią evoliuciją. Jos kiekvieną skaitmeninį srautą „suspaudžia“, padalija į atskirus paketus ir išsiunčia juos duomenų perdavimo tinklais, pavyzdžiui, internetu, pagal nurodytus IP adresus. IP telefonijos adapteriais įprasto fiksuoto telefono ryšio aparato elektrinį signalą (gaunamą koduojant mūsų balsą) galima suskaidyti į duomenų paketus, kurie toliau perduodami duomenų perdavimo tinklais. Tokiu būdu du paslaugų gavėjai tarpusavyje gali kalbėtis ne tik naudodami ausines ir mikrofonus, prijungtus prie asmeninių kompiuterių, bet ir naudodamiesi įprasto fiksuoto telefono ryšio aparatu (žr. 1 pav.).

Technologiškai norint sujungti IP telefonijos sistemas su tradiciniais viešaisiais telefono ryšio tinklais, yra naudojami IP telefonijos tinklų sietuvai² (angl. *gateway*). Paprastai tinklų sietuvo naudojimas yra mokamas. IP telefonijos paslaugas teikiančios įmonės, tokios kaip *Vonage*³, parduoda savo klientams IP telefonijos adapterį ir galimybę naudotis turimu IP telefonijos tinklų sietuvu, sukurdamos savo klientams iliuziją, kad jie naudojami įprasto fiksuoto telefono ryšio paslaugomis. Vienintelis skirtumas yra tas, jog adapteris yra jungiamas ne į telefono ryšio, o į kabelinio modemo arba kompiuterių tinklo lizdą.

1 pav. Tipiniai prisijungimo prie IP tinklo (pvz., interneto) būdai IP telefonijos paslaugoms gauti

¹ <http://www.att.com/gen/landing-pages?pid=3308>.

² Tinklų sietuvas – įrenginys, sujungiantis tradicinę telefonijos aplinką ir IP aplinką. Šiame įrenginyje balso signalas yra paverčiamas duomenų paketais, kurie toliau gali būti perduodami duomenų perdavimo tinklais (pvz., internetu) arba atvirkščiai – IP aplinkoje tinkama perduoti informacija yra apdorojama taip, kad ją būtų galima perduoti tradicinės telefonijos aplinkoje (daugiau <http://www.balt.net/?pid=54>).

³ Vienas didžiausių JAV IP telefonijos paslaugų teikėjų (daugiau www.vonage.com).

Paskutinių tyrimų duomenimis, IP telefonijos paslaugų naudotojų yra apie 80 milijonų visame pasaulyje⁴ (2006 m. pabaigos duomenimis, jų skaičius siekė 37,5 milijono).

Europos Komisija⁵ (toliau – EK), Europos reguliuotojų grupė (angl. *European Regulatory Group, ERG*)⁶ (toliau – ERG), Tarptautinė telekomunikacijų sąjunga (angl. *International Telecommunication Union, ITU*)⁷ (toliau – ITU) ir daugelis Europos nacionalinių reguliavimo institucijų⁸ jau padarė pirmuosius žingsnius įvertindamos šių paslaugų svarbą ir pripažino jų potencialą stiprinti konkurenciją elektroninių ryšių rinkoje. Vienas iš RRT uždavinių yra užtikrinti sąlygas, reikalingas veiksmingai konkurencijai elektroninių ryšių rinkoje⁹. Svarbu pasiekti, kad naujos technologijos būtų pritaikomos greitai, kad reguliavimas būtų skaidrus ir nekliudytų naujų technologijų pagrindu teikiams paslaugoms atsirasti bei plisti rinkoje, kad konkurencija tarp tradicinių ir naujų paslaugų atsirastų pasiūlos lygmenyje.

Pastaruoju metu RRT vis dažniau gauna rinkos dalyvių paklausimus dėl IP telefonijos paslaugų traktavimo elektroninių ryšių reguliavimo kontekste ir tokioms paslaugoms taikomų teisės normų. Akivaizdu, kad reguliavimo skaidrumas ir teisinis tikrumas yra būtinos sąlygos siekiant efektyvios elektroninių ryšių rinkos plėtros. Dėl šios priežasties ***konsultacijos metu RRT siekia išaiškinti teisės normų taikymą IP telefonijos paslaugoms ir kviečia rinkos dalyvius aktyviai pasisakyti dėl neaiškumų, susijusių su teisės aktu, reglamentuojančiu elektroninių ryšių veiklą, taikymu IP telefonijos paslaugoms.***

3. Dokumento struktūra

Atsižvelgiant į tai, kad balso perdavimas IP tinklais (arba kitaip vadinama IP telefonija) gali vykti skirtingais pavidalais bei būdais, yra ganėtinai sudėtinga nustatyti visus įmanomus IP telefonijos paslaugų teikimo būdus. Šio dokumento [4.1](#) skyriuje bus aptariami pagrindiniai IP telefonijos paslaugų teikimo technologiniai modeliai, o atsižvelgiant į bendrus technologinius požymius, bus siekiama sugrupuoti galimus IP telefonijos paslaugų teikimo modelius į tam tikras kategorijas. Akivaizdu, kad technologinis paslaugos teikimo modelis gali lemti teikiamos paslaugos savybes, todėl gali skirtis ir teisinis paslaugos apibrėžimas. [4.2](#) skyriuje yra pateikiamas teisinis [4.1](#) skyriuje nustatytų, skirtingų technologinių modelių pagrindu teikiamų IP telefonijos paslaugų įvertinimas. [4.3](#) skyriuje yra pateikiamas ir išaiškinamas IP telefonijos paslaugų klasifikavimas pagal tam tikrus bendrinius požymius. [5](#) skyriuje pateikiamas IP telefonijos paslaugų teisinio reglamentavimo išaiškinimas.

Dokumente yra pateikiami klausimai, kuriais siekiama surinkti informaciją, reikalingą teikiamų (planuojamų teikti) IP telefonijos paslaugų įvairovei bei paplitimui Lietuvoje išanalizuoti (apibendrinti), ir nustatyti, kokie neaiškumai kyla dėl elektroninių ryšių paslaugų teisinio

⁴ 2008 m. kovo 1 d. duomenys // <http://www.voip-news.co.uk/2008/03/01/80-million-worldwide-voip-subscribers-in-200-7> (2006 m. pabaigos duomenys // [Global VoIP Market 2007: 8th Annual Update and Forecasts](http://www.imnewswatch.com/archives/2007/04/number_of_us_vo.html?visitFrom=2)). Naudotojų skaičius 2007 m. JAV – 16,3 mln. (šaltinis: http://www.imnewswatch.com/archives/2007/04/number_of_us_vo.html?visitFrom=2), 2007 m. naudotojų padidėjimas Europoje: <http://www.telegeography.com/wordpress/?p=58>. Japonijoje 2007 metais registruotų IP telefonijos naudotojų – 15,7 mln. (šaltinis: // http://www.ilocus.com/2008/03/us_has_overtaken_japan_in_reta.html).

⁵ Europos Komisijos užsakymu parengta ataskaita „[IP voice and associated converged services](#)“ ir viešosios konsultacijos dokumentas „[The treatment of Voice over Internet Protocol \(VoIP\) under the EU Regulatory Framework](#)“.

⁶ Europos reguliuotojų grupė sukurta Europos Komisijos sprendimu, jos misija yra patarti ir pagelbėti Europos Komisijai stiprinant Bendrijos vidinę elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų rinką. Detaliau http://www.erg.eu.int/index_en.htm. Bendros pozicijos dėl IP telefonijos dokumentas „[EGR Common Position on VoIP](#)“.

⁷ ITU-T ekspertų grupės parengta ataskaita „[The essential report on IP telephony](#)“.

⁸ Didžiosios Britanijos reguliavimo institucija *Ofcom* paskelbė dvi konsultacijas dėl naujos kartos balso paslaugų reguliavimo (pirmoji 2004 m. rugsėjo mėn. „[New Voice Services: A consultation and interim guidelines](#)“ ir antroji „[Regulation of VoIP Services: Statement and further consultation](#)“). Austrijos reguliavimo institucija RTR 2005 m. balandžio mėn. paskelbė „[Guidelines for VoIP service providers](#)“. Portugalijos reguliavimo institucija ICP-ANACOM 2005 m. lapkričio mėn. paskelbė viešą konsultaciją „[Regulatory approach to voice services supported in IP technology \(VoIP\)](#)“. Norvegijos reguliavimo institucija NPT paskelbė savo poziciją dėl IP telefonijos paslaugų traktavimo „[Outline of the regulation of VoIP](#)“ ir t. t.

⁹ Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo (Žin., 2004, Nr. 69-2382) 8 straipsnio 2 dalies 1 punktą.

reguliavimo. Visų šio dokumento tekste pateikiamų klausimų sąrašas yra pateikiamas šio dokumento 1 priede.

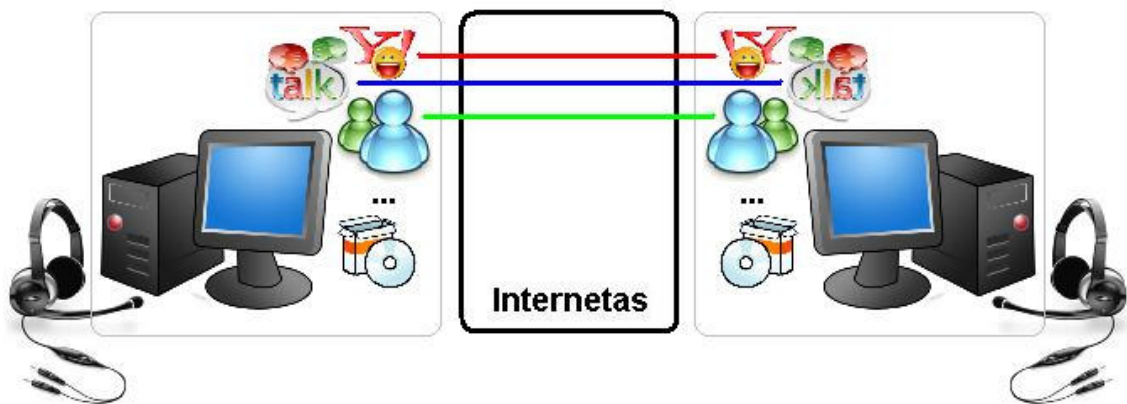
4. IP telefonijos paslaugų klasifikacija

4.1. Technologinis aspektas

Šiame skyriuje bus apžvelgiami pagrindiniai IP telefonijos paslaugų teikimo technologiniai modeliai. IP telefonijoje balsui perduoti, skirtingai nei viešojo telefono ryšio tinklo (angl. *Public switched telephone network, PSTN*) atveju, yra naudojamas IP protokolas, o balso informacija IP tinklais siunčiama skaitmeniniu pavidalu, paketais¹⁰. IP telefonijos technologijos gali būti lanksčiai taikomos teikiant įvairius IP telefonijos pasiūlymus. Paprastai¹¹ yra išskiriami tokie IP telefonijos paslaugos teikimo technologiniai modeliai.

4.1.1. „Pasidaryk pats“ modelis

Šiam modeliui realizuoti yra reikalinga speciali programinė įranga (angl. *Client Software*), kurią paslaugos gavėjas įdiegia asmeniniame kompiuteryje. Naudodamas šią programinę įrangą, paslaugos gavėjas pats inicijuoja savo skambučius, paprastai su tokios pačios programinės įrangos naudotojais. Tokios paslaugos teikėjas paslaugos gavėjui suteikia tik programinę įrangą, tačiau teikiant IP telefonijos paslaugą pats nedalyvauja. Dažniausiai pati programinė įranga, kaip ir ją naudojant inicijuojami skambučiai, tarp šios įrangos naudotojų yra nemokami, o duomenys yra perduodami internetu. Šios IP telefonijos paslaugos yra žinomos kaip DIY paslaugos (angl. *Do It Yourself* arba *Self-provided consumer*). Klasikiniu tokių paslaugų pavyzdžiu yra tapusi kompanijos *Skype Technologies S.A.* teikiama „Skype Classic“ paslauga.

2 pav. „Pasidaryk pats“ paslaugos principinė schema

1 klausimas

a) Ar esate (planuojate tapti) „Pasidaryk pats“ paslaugos teikėju?

Jei į (a) dalį atsakėte „Taip“, pateikite daugiau informacijos (arba nuorodą į informaciją) apie teikiamas (planuojamas teikti) „Pasidaryk pats“ paslaugas.

b) Kaip vertinate „Pasidaryk pats“ paslaugų galimybes konkuruoti su tradicinėmis viešosiomis telefono ryšio paslaugomis?

c) Jei nesate (neplanuojate tapti) „Pasidaryk pats“ paslaugos teikėjas, kaip Jūsų verslą gali paveikti augantis „Pasidaryk pats“ paslaugų populiarumas?

¹⁰ Naudojami pagrindiniai protokolai SIP (angl. *Session Initiation Protocol*) ir H.323, standartizuoti IETF ir ITU.

¹¹ Konsultacinės kompanijos „Analysys“ Europos Komisijos užsakymu parengtoje studijoje „[IP voice and associated converged services](#)“ (toliau – „Analysys“ studija) išskiriami modeliai.

4.1.2. IP telefonijos paslaugų teikimo nesusietai su plačiajuosčio ryšio prieiga modelis

Pagal šį modelį IP telefonijos paslaugos teikėjas savo paslaugas tokios paslaugos gavėjui siūlo per šio gavėjo turimą plačiajuosčio ryšio prieigą, teikiamą kito paslaugų teikėjo. Tokiu būdu IP telefonijos paslaugos teikėjas parduoda paslaugos gavėjui galimybę naudotis jo turimu IP telefonijos tinklo sietuvu, kurį naudodamas paslaugos gavėjas gali susisiekti su viešųjų telefono ryšio galutiniais paslaugų gavėjais. Šiai paslaugai gauti IP telefonijos paslaugos gavėjas (atsižvelgiant į tai, kaip organizuojamas paslaugos teikimas) gali naudoti arba turimą kompiuterį (su specialia programine įranga) arba įprastą telefono ryšio aparatą, kuris per specialų adapterį¹² yra jungiamas į kabelinio modemo arba kompiuterių tinklo lizdą (žr. 1 pav.). Pastebėtina, kad tokių IP telefonijos paslaugų teikėjas, kaip ir 4.1.1 skyriuje aptarti paslaugų teikėjai, nekontroliuoja (arba kontroliuoja iš dalies) prieigos prie paslaugų gavėjo¹³. Tačiau skirtingai nuo 4.1.1 poskyryje išdėstyto modelio, paslaugos gavėjas gali susisiekti su galutiniais viešųjų telefono ryšio paslaugų gavėjais¹⁴. Tokių paslaugų teikėjo pavyzdys yra *Vonage*¹⁵ kompanija.

2 klausimas

a) Ar esate (planuojate tapti) IP telefonijos paslaugų, teikiamų nesusietai su plačiajuosčio ryšio prieiga, teikėjas?

Jei į (a) dalį atsakėte „Taip“, pateikite daugiau informacijos (arba nuorodą į informaciją) apie teikiamas (planuojamas teikti) nesusietai su plačiajuosčio ryšio prieiga IP telefonijos paslaugas.

b) Kaip vertinate IP telefonijos paslaugų, teikiamų nesusietai su plačiajuosčio ryšio prieiga, galimybes konkuruoti su tradicinėmis viešosiomis telefono ryšio paslaugomis?

4.1.3. IP telefonijos paslaugų teikimo susietai su plačiajuosčio ryšio prieiga modelis

Šio modelio atveju plačiajuosčio ryšio prieigos paslaugos teikėjas savo paslaugas gavėjui be plačiajuosčio ryšio prieigos paslaugos papildomai sudaro galimybę gauti ir IP telefonijos paslaugas. Tokiomis paslaugomis galima naudotis įprastu telefono ryšio aparatu, kuris per specialų adapterį yra jungiamas į kabelinio modemo arba kompiuterių tinklo lizdą, tačiau IP telefonijos tinklo vaidmenį atlieka ne internetas, o plačiajuosčio ryšio prieigos teikėjo tinklas. Toks IP telefonijos paslaugos teikėjas visiškai kontroliuoja prieigą prie paslaugos gavėjo¹⁶, o teikiamos IP telefonijos paslaugos yra labai artimos (angl. „looks and feels like“) viešosioms telefono ryšio paslaugoms. Tokių paslaugų teikimo sėkmės pavyzdžiu gali būti daugiausiai IP telefonijos paslaugų gavėjų Japonijoje turinti kompanija *Yahoo! BB*¹⁷.

3 klausimas

a) Ar esate (planuojate tapti) IP telefonijos paslaugų, teikiamų susietai su plačiajuosčio ryšio prieiga, teikėjas?

Jei į 3 klausimo (a) dalį atsakėte „Taip“, pateikite daugiau informacijos (arba nuorodą į informaciją) apie teikiamas (planuojamas teikti) paslaugas.

b) Kaip vertinate IP telefonijos paslaugų, teikiamų susietai su plačiajuosčio ryšio prieiga, galimybes konkuruoti su tradicinėmis viešosiomis telefono ryšio paslaugomis?

¹² ATA (angl. *Analog Terminal Adapter*) – prietaisas, kuris įprastą telefono ryšio aparatą gali sujungti su kompiuteriu ar kompiuterių tinklu, kad naudotojas galėtų atlikti skambučius internetu (šaltinis – <http://www.infospalvos.lt/pages/lt/voip-iranga/analoginiai-adapteriai.php?lang=LT>).

¹³ Turima omenyje, kad prieigos tinklas, prie kurio paslaugos gavėjui yra suteikta fizinė prieiga, yra valdomas kito ūkio subjekto, negu IP telefonijos paslaugų teikėjas.

¹⁴ Galimybė paskambinti paslaugų arba trumpaisiais telefono ryšio numeriais (pvz., pagalbos telefono ryšio numeriu 112) šiame modelyje nėra užtikrinama.

¹⁵ „Vonage“ teikia vietinius ir tarptautinius skambučius JAV, Kanadoje bei Puerto Rike.

http://www.vonage.com/help_vonage.php?refer_id=WEBPR0706010001W1

¹⁶ T.y. prieigos tinklas, prie kurio paslaugos gavėjui yra suteikta fizinė prieiga, yra valdomas to paties ūkio subjekto, kuris teikia IP telefonijos paslaugas.

¹⁷ Japonijos plačiajuosčio ryšio prieigos (xDSL technologijos pagrindu) paslaugų teikėjas *Yahoo! BB*.

4.1.4. IP telefonijos naudojimo vidiniuose įmonės duomenų perdavimo tinkluose modelis

Šio modelio atveju tam tikra įmonė (kompanija) savo vidiniam ryšiui naudoja ne tradicines žinybines stoteles (angl. *Private Branch eXchange*, PBX¹⁸), o IP žinybines stoteles (toliau – IP PBX), kurios gali būti jungiamos su kitomis tos pačios kompanijos IP PBX turimu LAN/WAN¹⁹ tinklu. Tokios IP telefonijos „salos“ gali būti jungiamos su tradiciniais viešaisiais telefono ryšio tinklais naudojant PR-ISDN (angl. *Integrated Subscriber Digital Network Primary Rate*²⁰) srautus arba IP srautus. Taip įmonė užtikrina galimybę savo darbuotojams prisiskambinti į viešuosius telefono ryšio tinklus. Šios paslaugos nėra teikiamos viešai, nes vidiniai kompanijos tinklai nėra vieši.

4.1.5. IP telefonijos naudojimo operatoriaus pagrindiniame tinkle modelis

Šiam modeliui priklauso atvejai, kai tradicinio viešojo telefono ryšio operatoriaus pagrindiniame tinkle įprastos komutacinės stotys²¹ yra pakeičiamos programiniais komutatoriais (angl. *SoftSwitch*), tokiu būdu balso perdavimas bei valdymas yra visiškai perkeliamas į IP aplinką. Minėtas pakeitimas yra atliekamas modernizuojant turimą balso kanalų komutacijos tinklą ir siekiant visas paslaugas teikti bendru tinklu, dar vadinamu naujos kartos tinklu²² (angl. *Next Generation Network*, NGN). Šiandien taip modernizuojančių savo tinklus operatorių atsiranda vis daugiau. Vienas iš žinomiausių projektų yra didžiausias Europoje *British Telecom* tinklo modernizavimo 21CN (angl. *21st Century Network*) projektas²³. Lietuvoje taip pat vyksta tinklo modernizavimo darbai, pavyzdžiui TEO LT, AB, į naujosios kartos tinklo infrastruktūrą 2007 m. investavo daugiau kaip 75 mln. litų²⁴.

Operatoriui modernizavus savo tinklą, teikiamos paslaugos galutinio paslaugų gavėjo atžvilgiu niekuo nesiskirs nuo prieš tai jam teiktų, nebent atsiras daugiau pridėtinę vertę kuriančių paslaugų. Operatoriaus teikiamos viešosios telefono ryšio paslaugos (toliau – VTRP) ir toliau išlieka VTRP, nepaisant tinkle vykdomų pakeitimų.

Aukščiau buvo aptarti baziniai kiekvieno modelio technologiniai aspektai. Svarbu pažymėti, kad kiekvienas modelis apima daugelį variacijų, tačiau aptarti kiekvieną iš jų nėra šio dokumento tikslas.

4 klausimas

Ar sutinkate, kad 4.1 skyriuje pateikti IP telefonijos paslaugų teikimo technologiniai modeliai yra pagrindiniai?

Jei Jūsų atsakymas yra „Ne“, pakomentuokite jį plačiau, nurodydami, kaip šis sąrašas turėtų atrodyti, kokie modeliai turėtų būti pašalinti (įtraukiami) ir kodėl.

¹⁸ Vietinė telefonų stotelė.

¹⁹ LAN (angl. *Local Area Network*) – tai uždarys tinklas, aptarnaujantis mažoje teritorijoje esančius vienos organizacijos naudotojus, sujungtus telefono, kabelinio arba optinio ryšio kanalais (didžiausias atstumas tarp naudotojų – kelios dešimtys kilometrų). WAN (angl. *Wide Area Network*) – tai ryšio kanalais sujungtų mažesnių tinklų visuma. Šaltinis: <http://lt.wikipedia.org/wiki/LAN>.

²⁰ ISDN technologijos pagrindu formuojama 2 Mb/s srauto paslauga.

²¹ Veikiančias grandinių komutacijos technologijos pagrindu (angl. *Circuit Switched technology*).

²² Sąvoka buvo sukurta Tarptautinės telekomunikacijų sąjungos (angl. *International Telecommunication Union*, ITU) bei yra įtvirtinta ITU-T rekomendacijoje Y.2091. Daugiau informacijos: http://www.itu.int/ITU-T/studygroups/com13/ngn-2004/working_definition.html.

²³ Šaltinis: <http://www.btplc.com/Thegroup/PublicAffairs/UKPublicAffairs/Briefingnotes/21stCenturyNetwork/21CN.htm>.

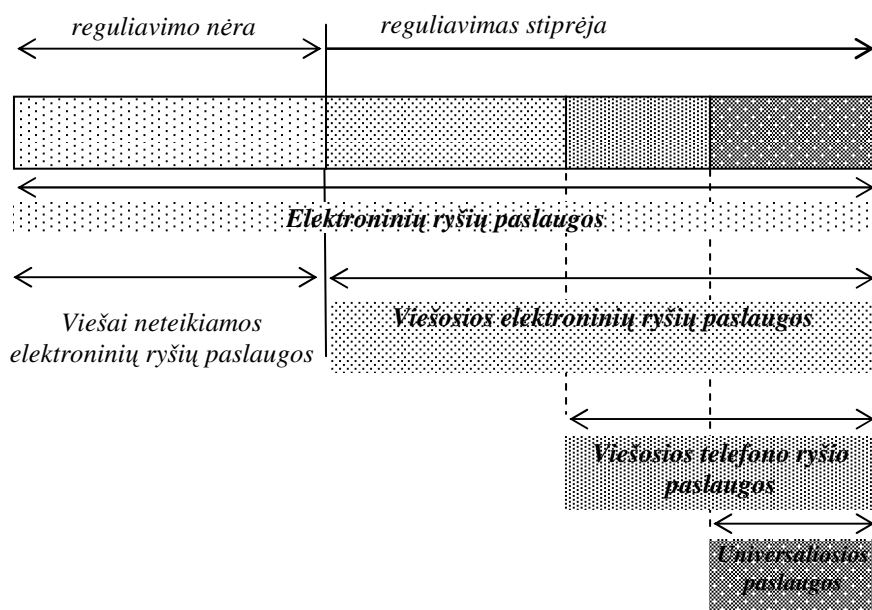
²⁴ Šaltinis: http://www.teo.lt/lt/naujos_kartos_teo_tinklas-1512.html.

4.2. Teisinis aspektas

RRT, reguliuodama elektroninių ryšių veiklą, vadovaujasi Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymu²⁵ (toliau – ERĮ) ir jo įgyvendinamaisiais teisės aktais. Iš ERĮ reguliuojamų elektroninių ryšių paslaugų visumos pagal tam tikrus bendrus požymius yra išskiriamos elektroninių ryšių paslaugų rūšys (žr. 3 pav.), kurioms taikomos atitinkamos reguliavimo normos. IP telefonijos paslaugos ERĮ ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nėra išskiriamos iš kitų elektroninių ryšių paslaugų ir nė vienu teisės aktu konkrečiai IP telefonijos paslaugoms nėra nustatytas atskiras reguliavimas. Taip yra todėl, kad elektroninių ryšių veikla, taip pat ir elektroninių ryšių paslaugos, yra reguliuojama vadovaujantis technologinio neutralumo principu²⁶, t. y. teisės normos nėra kuriamos tam tikroms konkrečioms technologijoms. Kitoks požiūris diskriminuotų paslaugas technologiniu aspektu ir blokuotų natūralią paslaugų technologinę raidą. Taip pat svarbu pažymėti, kad vienodos taisyklės turi būti taikomos konkuruojančioms tarpusavyje paslaugoms, nepriklausomai nuo naudojamos technologijos.

IŠVADA: IP telefonijos paslaugos yra reguliuojamos vadovaujantis technologinio neutralumo principu kaip ir kitos elektroninių ryšių paslaugos.

Kaip buvo aptarta 4.1 skyriuje, IP telefonijos paslaugoms teikti gali būti taikomi įvairūs technologiniai modeliai, kas savo ruožtu lemia didelę IP telefonijos paslaugų įvairovę. IP telefonijos paslaugoms taikytinas reguliavimas priklauso nuo to, ar jos yra ERĮ reguliavimo dalykas bendrąja prasme, ir vėliau (jei konkrečios paslaugos yra ERĮ reguliavimo dalykas) – nuo jų klasifikacijos pagal ERĮ.

3 pav. Paslaugų rūšys, išskiriamos ERĮ²⁷

²⁵ Žin., 2004, Nr. 69-2382.

²⁶ Technologinio neutralumo principas reiškia, kad teisės normos turi būti taikomos atsižvelgiant į tikslus, kurių siekiama atitinkamomis teisės normomis, ir stengiantis, kad, kiek tai pagrįsta, vien tik dėl jų taikymo nebūtų skatinamas arba diskriminuojamas konkrečių technologijų naudojimas, taip pat kad teisės normos būtų taikomos kiek įmanoma neatsižvelgiant į technologijas, kurios naudojamos su konkrečiu teisiniu santykiu susijusiems elektroninių ryšių tinklams ar elektroninių ryšių paslaugoms teikti (ERĮ 2 straipsnio 2 dalis).

²⁷ Pateiktų elektroninių ryšių paslaugų apibrėžimai yra nustatyti ERĮ 3 straipsnio 14, 62, 70 ir 73 dalyse.

Prieš pradėdant analizuoti IP telefonijos paslaugų reguliavimą, svarbu nustatyti, kuriai paslaugų rūšiai pagal ERĮ yra priskirtinos IP telefonijos paslaugos. Tam tikslui žemiau yra pateikiamas elektroninių ryšių paslaugų (toliau – ERP) ir VTRP išaiškinimas.

4.2.1. Elektroninių ryšių paslaugos

2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva) (toliau – Pagrindų direktyva)²⁸ bei ją įgyvendinantis ERĮ, apibrėždami ERP²⁹, išskiria tokius šios paslaugos pagrindinius požymius³⁰:

- paprastai už atlygį teikiama paslauga,
- kurią visiškai ar daugiausia sudaro signalų perdavimas elektroninių ryšių tinklais.

Atkreiptinas dėmesys, kad ERĮ apibrėžia ERP, tačiau ERĮ reguliavimo dalykas yra tik viešai teikiamos ERP. Kaip buvo nurodyta 4.1.4 skyriuje, įmonių vidiniai tinklai nėra viešieji, šiais tinklais teikiamos paslaugos nėra teikiamos viešai, todėl nuostatos, taikomos viešosioms ERP, įmonių vidiniais tinklais teikiamoms paslaugoms nėra taikomos. Toliau bus analizuojamos tik viešai teikiamos IP telefonijos paslaugos.

IŠVADA: IP telefonijos paslaugos, teikiamos įmonių vidiniais tinklais, nėra teikiamos viešai ir nėra priskirtinos viešosioms ERP.

Signalai yra perduodami elektroninių ryšių tinklais³¹ (toliau – ERT). ERP teikėjas tam, kad galėtų teikti ERP, nebūtinai privalo turėti savo ERT. Kaip jau buvo minėta anksčiau, IP telefonijos paslaugos dažnai yra teikiamos internetu. Interneto tinklą, dar vadinamą „tinklų tinklu“, sudaro ERT. Todėl akivaizdu, kad ir pats interneto tinklas yra ERT. Internetas yra teikiamas visų ERT teikėjų ir nėra teikiamas niekieno konkrečiai. Pagrindinė interneto paslauga yra interneto ryšys (angl. *Internet Connectivity*), kuris užtikrina galimybę siųsti duomenų paketus internetu. Interneto ryšys yra teikiamas tiek interneto pagrindinio tinklo teikėjo (angl. *Internet backbone provider, IBP*) didmeninėje rinkoje, tiek interneto prieigos teikėjo (angl. *Internet Service Provider, ISP*) mažmeninėje rinkoje. Kadangi interneto ryšys tiesiogiai susijęs su signalų perdavimu, jis yra laikomas ERP. Per suteikiamą interneto prieigą kiti paslaugų teikėjai galutiniam paslaugos gavėjui gali teikti daugelį kitų paslaugų (pvz., informacinės visuomenės paslaugas), kurios yra teikiamos pasitelkiant interneto ryšį.

Šiuo metu plačiai diskutuojama, ar IP telefonijos paslaugos, ypač teikiamos internetu, yra priskirtinos ERP. Siekiant atsakyti į šį klausimą, reikia nustatyti, ar į tam tikrą IP telefonijos paslaugą įeina interneto ryšys, ar ne (žr. 4.3.1 sk.).

²⁸ OL 2004 m. specialusis leidimas, 13 skyrius, 29 tomas, p. 349.

²⁹ Elektroninių ryšių paslauga – paprastai už atlygį teikiama paslauga, kurią visiškai ar daugiausia sudaro signalų perdavimas elektroninių ryšių tinklais, įskaitant telekomunikacijų paslaugas ir perdavimo (siuntimo) paslaugas transliavimui (retransliavimui) naudojamais tinklais. Elektroninių ryšių paslaugos neapima elektroniniais ryšių tinklais ar naudojant elektroninių ryšių paslaugas perduodamos informacijos turinio teikimo ar redakcinės turinio kontrolės paslaugų, tarp jų informacinės visuomenės paslaugų, kurių visiškai ar daugiausia nesudaro signalų perdavimas elektroninių ryšių tinklais (ERĮ 3 straipsnio 14 dalis).

³⁰ Pagrindų direktyvos 2 straipsnio (c) dalis.

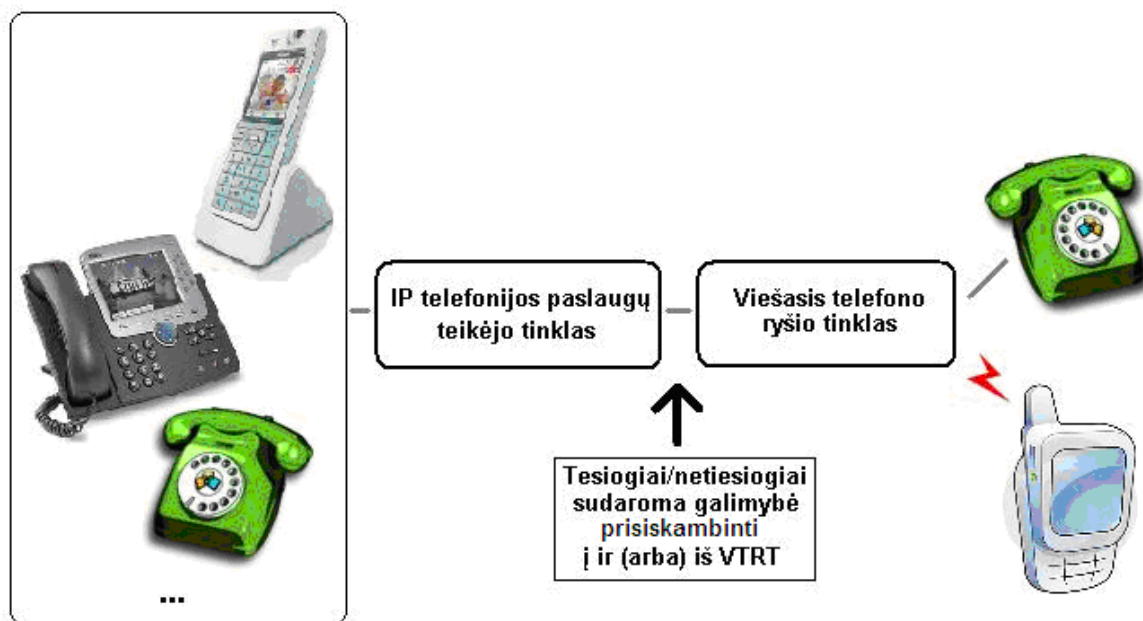
³¹ Elektroninių ryšių tinklas – perdavimo sistemos ir (arba) komutavimo bei maršrutizavimo įranga, kitos priemonės, kurios leidžia perduoti signalus laidinėmis, radijo, optinėmis ar kitomis elektromagnetinėmis priemonėmis, įskaitant palydovinius tinklus, fiksuotus (kanalų ir paketų komutavimo, įskaitant internetą) ir judriuosius antžeminius tinklus, elektros perdavimo kabelines sistemas (kiek jos naudojamos signalams perduoti), tinklus, naudojamus radijo ir (ar) televizijos programoms transliuoti (retransliuoti), ir kabelinės televizijos bei mikrobangės daugiakanalės televizijos tinklus neatsižvelgiant į perduodamos informacijos pobūdį (ERĮ 3 straipsnio 15 dalis).

4.2.2. Viešosios telefono ryšio paslaugos

2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/22/EB dėl universaliųjų paslaugų ir paslaugų gavėjų teisių, susijusių su elektroninių ryšių tinklais ir paslaugomis, (Universaliųjų paslaugų direktyva) (toliau – Universaliųjų paslaugų direktyva)³² bei ją įgyvendinantis ERĮ, apibrėždami VTRP³³, išskiria tokius šios paslaugos pagrindinius bruožus³⁴:

- visuomenei prieinamos paslaugos,
- skirtos nacionaliniams ir tarptautiniams skambučiams siųsti ir gauti,
- naudojamas atitinkamas telefono ryšio numeris ar numeriai.

Taip pat svarbu pažymėti, kad tuo atveju, jei ūkio subjektas perka didmenines telefono ryšio paslaugas, kurias paprastai VTRP teikėjai naudoja savo VTRP teikti (pvz., didmeninę skambučio užbaigimo paslaugą) ir toliau (per)parduoda šią didmeninę telefono ryšio paslaugą savo paslaugos gavėjams kaip telefonijos paslaugą (žr. 4 pav.), toks ūkio subjektas automatiškai yra laikomas VTRP teikėju.

4 pav. IP telefonijos paslaugų teikėjo tinklas, kuris apima prieigą prie VTRT

IŠVADA: Viešosios IP telefonijos paslaugos, kurios suteikia galimybę inicijuoti bei priimti skambučius iš (į) viešojo telefono ryšio tinklo, yra priskirtinos VTRP.

³² OL 2004 m. specialusis leidimas, 13 skyrius, 29 tomas, p. 367

³³ Viešosios telefono ryšio paslaugos – visuomenei prieinamos paslaugos, skirtos nacionaliniams ir tarptautiniams skambučiams siųsti ir gauti, taip pat prieigai prie pagalbos paslaugų užtikrinti, naudojant atitinkamą numerį ar numerius, nurodytus Nacionaliniame telefono ryšio numeracijos plane. Šios paslaugos taip pat apima paslaugų teikėjo pagalbos paslaugas, informacijos apie abonentus teikimo paslaugas, taksofono paslaugas, paslaugas, kurios teikiamos specialiomis sąlygomis, specialių priemonių neigaliams vartotojams ar vartotojams su specialiais socialiniais poreikiais teikimą ir (ar) negeografinės paslaugas (ERĮ 3 straipsnio 73 dalis).

³⁴ Universaliųjų paslaugų direktyvos 2 straipsnio (c) dalis.

5 klausimas

Ar sutinkate su išvada, kad IP telefonijos paslaugos, kurios suteikia galimybę inicijuoti bei priimti skambučius iš (i) viešojo telefono ryšio tinklo, yra priskirtinos VTRP?
Jei Jūsų atsakymas yra „Ne“, pakomentuokite jį plačiau.

4.3. Galimi IP telefonijos paslaugų klasifikavimo modeliai

IP telefonijos paslaugų reguliavimo patirtis rodo, kad reguliuotojų požiūris į tokių paslaugų klasifikaciją ne tik įvairiuose pasaulio regionuose, bet ir pačioje Europoje pakankamai skiriasi. Atsižvelgiant į tai, kad ES galioja ir yra taikomi bendri teisės aktai, būtų labai nenuoseklu, jei pozicija dėl šių teisės aktų taikymo ženkliai skirtųsi įvairiose ES šalyse. Dėl šios priežasties ERG, siekdama harmonizuoti teisės aktų taikymą IP telefonijos paslaugoms ES, parengė bendrą poziciją dėl IP telefonijos paslaugų reguliavimo³⁵ (toliau – Pozicija). Šioje Pozicijoje ERG pripažįsta, kad IP telefonijos paslaugos pasižymi didele įvairove, todėl vienodas (angl. „one size fits all“) reguliavimo modelis visų IP telefonijos paslaugų atžvilgiu nėra įmanomas. ERG, rengdama Poziciją, analizavo IP telefonijos paslaugas iš galutinio paslaugų gavėjo pozicijos ir išskyrė tokias IP telefonijos paslaugų kategorijas:

1 kategorija. Paslaugos, kurioms teikti nėra suteikiamas telefono ryšio numeris ir nėra užtikrinamas ryšys su viešaisiais telefono ryšio tinklais.

2 kategorija. Paslaugos, kurioms teikti nėra suteikiamas telefono ryšio numeris, tačiau yra užtikrinama galimybė inicijuoti skambučius į viešąjį telefono ryšio tinklą.

3 kategorija. Paslaugos, kurioms teikti yra suteikiamas telefono ryšio numeris ir yra galimybė priimti skambučius iš viešojo telefono ryšio tinklo.

4 kategorija. Paslaugos, kurioms teikti yra suteikiamas telefono ryšio numeris ir yra galimybė inicijuoti bei priimti skambučius iš (i) viešojo telefono ryšio tinklo.

1 lentelė. IP telefonijos paslaugų klasifikacija pagal ERG Poziciją

Kategorija	Yra galimybė paskambinti Į viešąjį telefono ryšio tinklą	Yra galimybė paskambinti IŠ viešojo telefono ryšio tinklo	Yra suteikiamas telefono ryšio numeris
1	-	-	-
2	✓	-	-
3	-	✓	✓
4	✓	✓	✓

Alternatyvus praktiškai taikomas klasifikavimo modelis yra IP telefonijos paslaugų išskyrimas į dvi kategorijas³⁶, kurių pirmajai būtų priskiriamos „Pasidaryk pats“ paslaugos, o antrajai – visos likusios.

RRT požiūriu, pastaroji klasifikacija nėra prasminga, kadangi ji apimtų paslaugas, pasižyminčias skirtingomis savybėmis (pvz., tiek vienkryptes paslaugas, tiek abipusio ryšio paslaugas), ir taikyti bendras reguliavimo normas visoms paslaugoms būtų neįmanoma dėl technologinių priežasčių.

Šiuo požiūriu ERG siūloma klasifikacija yra aiškesnė, kadangi išskiriamoms paslaugų kategorijoms gali būti taikomi vienodi reguliavimo principai. Be to, ERG siūlomas klasifikacijos modelis yra technologiškai neutralus ir gali būti taikomas kitų technologijų pagrindu teikiamoms

³⁵ ERG Common Position on VoIP, ERG (07) 56rev2.

³⁶ Austrijos reguliavimo institucija IP telefonijos paslaugas klasifikuoja į dvi klases: A klasė – IP telefonijos paslaugos, kurios suteikia prieigą prie viešojo telefono ryšio tinklo ir kurios priskiriamos ERP; B klasė – IP telefonijos paslaugos, kurios suteikia galimybę tik palaikyti ryšį tarp dviejų interneto paslaugų gavėjų be galimybės galutiniam paslaugos gavėjui inicijuoti ir (arba) priimti skambučius iš (i) viešojo telefono ryšio tinklo ir kurios nepriskiriamos ERP.

paslaugoms klasifikuoti, jei tokių atsirastų ateityje. Remdamasi tuo, kas aukščiau išdėstyta, RRT mano, kad Lietuvoje yra tikslingiau taikyti ERG siūlomą IP telefonijos paslaugų klasifikaciją.

IŠVADA: Lietuvoje teikiamas IP telefonijos paslaugas siūloma skirstyti į 4 kategorijas, kaip nurodyta 1 lentelėje.

6 klausimas

Ar sutinkate su išvada, kad Lietuvoje teikiamos IP telefonijos paslaugos būtų klasifikuojamos kaip nurodyta 1 lentelėje (4.3 skyrius)?

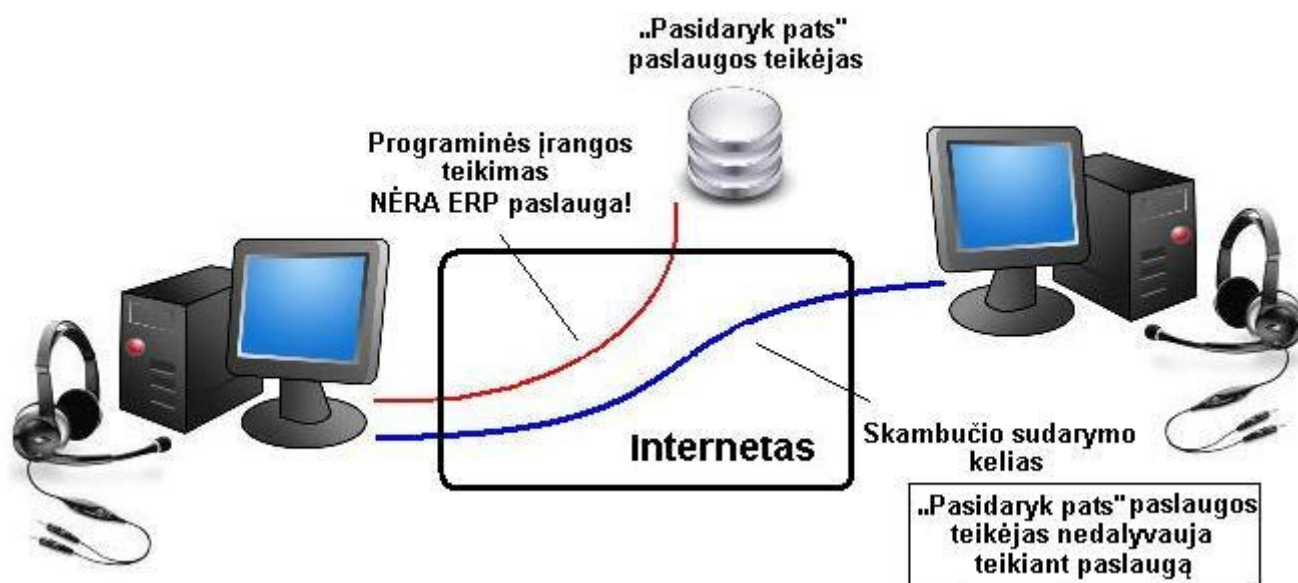
Jei Jūsų atsakymas yra „Ne“, pakomentuokite jį plačiau.

4.3.1. Paslaugos, priskirtinos 1 kategorijai

1 kategorijai priskirtinos IP telefonijos paslaugos, kurios yra teikiamos „Pasidaryk pats“ modelio, aprašyto 4.1.1 skyriuje, pagrindu.

„Pasidaryk pats“ paslaugų išskirtiniai bruožai yra šie:

- jos teikiamos per jau turimą plačiajuosčio ryšio prieigą;
- jos nesuteikia galimybės inicijuoti bei priimti skambučius iš (į) viešojo telefono ryšio tinklo;
- nėra suteikiami telefono ryšio numeriai.

5 pav. 1 kategorijos paslaugų teikimo principinė schema

„Pasidaryk pats“ modelio IP telefonijos paslaugos dažniausiai nėra teikiamos komerciniu pagrindu, o šių paslaugų teikėjas teikiant tokias paslaugas nedalyvauja, t. y. jo, kaip teikėjo, vaidmuo apsiriboja galimybių atsisiųsti reikalingą programinę įrangą iš jo interneto svetainės sukūrimu (žr. 5 pav.). Kadangi balso paketų perdavimas tarp dviejų skambinančių asmenų nėra „Pasidaryk pats“ paslaugos teikėjo funkcija, akivaizdu, kad tokios IP telefonijos paslaugos nėra signalų perdavimas ERT, todėl ši paslauga negali būti klasifikuojama kaip ERP³⁷. „Analysys“ studijoje³⁸ yra pažymima, jog tokio pobūdžio paslaugos negali tapti realiu tradicinių telefono ryšio paslaugų pakaitalu

³⁷ Suomijos reguliavimo institucija FICORA, pirmoji išreiškdamą oficialią poziciją dėl *Skype Technologies S.A.* kompanijos teikiamų paslaugų reguliavimo pagal savo kompetenciją, priskyre „Skype Classic“ paslaugą informacinės visuomenės paslaugų grupei. Detaliau: „[Regulation of Skype Services under the Finnish Communications Legislation](#)“, 2005 m., žr. 6.1 skyrių.

³⁸ „Analysys“ studijos 33 puslapis.

pirmiausia dėl to, kad neužtikrina galimybės galutiniam paslaugos gavėjui inicijuoti ir (arba) priimti skambučius iš (i) viešojo telefono ryšio tinklo, nesuteikia galimybės prisiskambinti trumpaisiais (įskaitant pagalbos tarnybų telefono ryšio numerius) ir paslaugų telefono ryšio numeriais³⁹.

IŠVADA: „Pasidaryk pats“ technologinio modelio pagrindu teikiamos IP telefonijos paslaugos yra priskirtinos 1 kategorijai ir nėra laikytinos ERP.

7 klausimas

Ar sutinkate, kad [4.1.1](#) skyriuje aprašyto „Pasidaryk pats“ technologinio modelio pagrindu teikiamos ir 1 kategorijai priskirtinos IP telefonijos paslaugos nėra laikytinos ERP?

Jei Jūsų atsakymas yra „Ne“, pakomentuokite jį plačiau.

4.3.2. Paslaugos, priskirtinos 2 ir 3 kategorijoms

IP telefonijos paslaugoms, skirtingai nuo tradicinių telefono ryšio paslaugų, labai dažnai yra būdingas vienkryptiškumas (teikiamos arba įeinančio ryšio, arba išeinančio ryšio paslaugos). Kyla daug neaiškumų dėl tokių paslaugų⁴⁰ reguliavimo, nes įeinančio ryšio arba išeinančio ryšio paslaugos pasižymi skirtingomis savybėmis ir tenkina skirtingus poreikius:

- paslaugos, užtikrinančios tik išeinančio ryšio galimybę (2 kategorija, žr. 1 lentelę), leidžia paslaugos gavėjui pačiam inicijuoti skambučius (įskaitant galimybę inicijuoti skambučius į viešuosius telefono ryšio tinklus), tačiau šiuo atveju jam nėra suteikiamas telefono ryšio numeris;
- paslaugos, užtikrinančios tik įeinančio ryšio galimybę (3 kategorija, žr. 1 lentelę), suteikia galimybę priimti skambučius (įskaitant galimybę priimti skambučius iš viešojo telefono ryšio tinklo), o tokios paslaugos gavėjui visada yra suteikiamas telefono ryšio numeris.

2 bei 3 kategorijoms gali būti priskiriamos IP telefonijos paslaugos, teikiamos tiek [4.1.2](#), tiek [4.1.3](#) skyriuose aprašytų technologinių modelių pagrindu, jei tik jos pasižymi vienkryptiškumu.

VTRP taikomas reguliavimas nustato reikalavimus tiek įeinančiam ryšiui (pvz., užtikrinti galimybę gauti skambučius), tiek išeinančiam (pvz., užtikrinti galimybę siųsti skambučius). Be to, jei tokie paslaugai teikti yra suteikiamas telefono ryšio numeris, paslaugos teikėjas turi užtikrinti galimybę šį telefono ryšio numerį perkelti ir laikytis kitų bendrųjų telefono ryšio numerių naudojimo sąlygų⁴¹. Akivaizdu, jog visiškai tenkinti reikalavimus, keliamus VTRP, vienkryptė paslauga iš principo negali. Teisės aktai nenumato išimčių dėl bendrų reguliavimo normų taikymo vienkryptėms paslaugoms, taip pat taikomos reguliavimo normos neturi viršyti technologinių galimybių.

IŠVADA: RRT nuomone, vienkryptės IP telefonijos paslaugos, kurios suteikia galimybę inicijuoti arba priimti skambučius iš (i) VTRT, yra priskirtinos VTRP. Siekiant užtikrinti galutinių paslaugų gavėjų ir IP telefonijos paslaugų teikėjų teisių ir teisėtų interesų apsaugą, tokių VTRP reguliavimas turi būti tinkamos apimties, atsižvelgiant į technologines galimybes.

³⁹ Negeografiniai 8 skaitmenų telefono ryšio numeriai iš serijų 7XXXXXXX, 8XXXXXXX ir 9XXXXXXX, skirti paslaugoms teikti viešaisiais fiksuoto ir judriojo telefono ryšio tinklais.

⁴⁰ Viešųjų telefono ryšio paslaugų gavėjai dažniausiai turi galimybę atsisakyti išeinančio ryšio, tokiu būdu paslauga irgi tampa vienkryptė, tačiau tokios vienkryptės paslaugos nėra siūlomos kaip atskiras produktas.

⁴¹ Telefono ryšio numerių skyrimo ir naudojimo taisyklės, patvirtintos RRT direktoriaus 2005 m. gruodžio 13 d. įsakymu Nr. 1V-1104 (Žin., 2005, Nr. 147-5386).

8 klausimas

Ar sutinkate, kad vienkryptė IP telefonijos paslauga, kuri suteikia galimybę inicijuoti arba priimti skambučius iš (i) viešojo telefono ryšio tinklo, yra priskirtina VTRP?

Jei Jūsų atsakymas yra „Ne“, pakomentuokite jį plačiau.

4.3.3. Paslaugos, priskirtinos 4 kategorijai

4 kategorijai priskirtinos paslaugos gali būti teikiamos [4.1.2](#), [4.1.3](#) bei [4.1.5](#) skyriuose aprašytų technologinių modelių pagrindu. Pagrindiniai 4 kategorijai priskirtinų IP telefonijos paslaugų bruožai yra šie:

- yra užtikrinama galimybė siųsti ir priimti skambučius iš (i) viešojo telefono ryšio tinklo;
- yra suteikiamas telefono ryšio numeris.

[4.1.2](#) skyriuje aptarto IP telefonijos paslaugų teikimo nesusietai su plačiajuosčio ryšio prieiga (pvz., interneto) modelio pagrindu teikiamų IP telefonijos paslaugų išskirtiniai bruožai yra tokie:

- paslaugų teikėjas nekontroliuoja prieigos prie galutinio paslaugų gavėjo⁴²;
- paslaugų teikėjas suteikia galimybę inicijuoti bei priimti skambučius iš (i) viešojo telefono ryšio tinklo;
- paslaugos gavėjui yra suteikiamas telefono ryšio numeris.

Atsižvelgiant į tai, kad tokių IP telefonijos paslaugų teikėjas dalyvauja teikiant savo siūlomą paslaugą, paslaugos paprastai yra teikiamos už atlygį, paslaugos gavėjams yra suteikiama galimybė inicijuoti bei priimti skambučius iš (i) viešojo telefono ryšio tinklo, darytina išvada, kad IP telefonijos paslaugos, teikiamos nesusietai su plačiajuosčio ryšio prieiga, yra siūlomos kaip alternatyva viešosioms telefono ryšio paslaugoms, kadangi suteikia paslaugos gavėjui analogiškas galimybes kaip ir VTRP.

[4.1.3](#) skyriuje aptarto IP telefonijos paslaugų teikimo susietai su plačiajuosčio ryšio prieiga modelio pagrindu teikiamų IP telefonijos paslaugų atveju ūkio subjektas IP telefonijos paslaugas teikia kartu su plačiajuosčio ryšio prieiga ir kontroliuoja prieigą prie galutinio paslaugų gavėjo. Šiuo aspektu IP telefonijos paslaugos yra labai artimos tradicinėms viešosioms telefono ryšio paslaugoms. Akivaizdu, jog paslaugos, teikiamos paties paslaugų teikėjo kontroliuojamu tinklu, gali pasižymėti didesniu patikimumu. Tokioms paslaugoms rečiau yra būdingas vienkryptiškumas, o pačios paslaugos yra siūlomos kaip pakaitalas tradicinėms VTRP.

[4.1.5](#) skyriuje aptarto IP telefonijos paslaugų teikimo modelio atveju, operatoriui modernizavus turimą tinklą, teikiamos paslaugos galutinio paslaugų gavėjo atžvilgiu niekuo nesiskirs nuo prieš tai jam teiktų, nebent atsiras daugiau pridėtinę vertę kuriančių paslaugų. Operatoriaus teikiamos VTRP ir toliau išlieka VTRP, nepaisant tinkle vykdomų pakeitimų.

Apibendrinant darytina išvada, kad 4 kategorijai priskiriamos IP telefonijos paslaugos gali tapti realiu pakaitalu tradicinėms fiksuoto telefono ryšio paslaugoms, kadangi pasižymi visomis pastarųjų savybėmis.

IŠVADA: RRT nuomone, 4 kategorijai priskirtinos IP telefonijos paslaugos pasižymi analogiškomis savybėmis kaip ir VTRP, todėl yra priskirtinos VTRP bei joms turi būti taikomas toks pats reguliavimas kaip ir VTRP.

⁴² Turima omenyje, kad prieigos tinklas, prie kurio galutiniam paslaugos gavėjui yra suteikta fizinė prieiga, yra valdomas kito ūkio subjekto, negu yra IP telefonijos paslaugų teikėjas (4.1.2 skyrius).

9 klausimas

a) Ar sutinkate, kad 4 kategorijai priskirtinos IP telefonijos paslaugos pasižymi analogiškais savybėmis kaip ir VTRP, todėl yra priskirtinos VTRP ir joms turi būti taikomas toks pats reguliavimas kaip ir VTRP?

Jei Jūsų atsakymas yra „Ne“, pakomentuokite jį plačiau.

b) Ar, Jūsų nuomone, prieigos prie IP telefonijos paslaugos gavėjo kontrolė (arba jos nebuvimas) yra svarbi priskiriant atitinkamas paslaugas prie VTRP?

Pakomentuokite savo atsakymą plačiau.

5. IP telefonijos paslaugų reguliavimas

IP telefonijos paslaugų teikėjai, kurie yra pripažįstami VTRP teikėjais, turi laikytis reikalavimų, numatytų teisės aktuose. Galutiniams paslaugų gavėjams turi būti užtikrintas tinkamas paslaugų teikimas, įskaitant tinkamą paslaugų kokybę⁴³, galimybę prisiskambinti pagalbos telefono ryšio numeriais ir naudotis telefono ryšio numerio perkeliamumu⁴⁴.

5.1. Teisė verstis elektroninių ryšių veikla

Pagal Lietuvoje galiojančias teisės normas ūkio subjektas, ketinantis verstis elektroninių ryšių veikla, privalo pranešti RRT apie tokios veiklos pradžią. Bendrųjų vertimosi elektroninių ryšių veikla sąlygų aprašo⁴⁵ (toliau – Sąlygos) 6 punkte nurodyta, kad „ūkio subjektas, teikiantis telefono ryšio paslaugas viešai ir komerciniu pagrindu, nepriklausomai nuo to, kokia technologija yra naudojama bei kokiais tinklais (tarp jų ir internetu) paslaugos yra teikiamos, ir jeigu šios paslaugos siūlomos kaip alternatyva rinkoje esančioms viešosioms telefono ryšio paslaugoms, privalo šiame skyriuje nustatyta tvarka pateikti Tarnybai pranešimą“.

IŠVADA: Sąlygose nustatytų reikalavimų, kiek jie yra susiję su VTRP teikimu, privalo laikytis ir IP telefonijos paslaugų teikėjai, teikiantys (ketinantys teikti) 2, 3 bei 4 kategorijų IP telefonijos paslaugas.

2, 3 bei 4 kategorijoms priskirtinas IP telefonijos paslaugas teikiantis IP telefonijos paslaugų teikėjas, teikdamas pranešimą apie ketinimą verstis elektroninių ryšių veikla, jame turi aprašyti numatomas teikti paslaugas.

Jei ūkio subjektas nėra tikras, ar jo teikiamos (ketinamos teikti) IP telefonijos paslaugos yra priskirtinos vienai iš Sąlygose nurodytų veiklų, jis, vadovaudamasis Sąlygų 8 punktu, turi teisę kreiptis į RRT dėl išaiškinimo, kuris pateikiamas per 30 dienų nuo paklausimo RRT gavimo dienos.

Ūkio subjektai, besiverčiantys elektroninių ryšių veikla, įrašyta į Sąlygų 5 punkte nurodytą sąrašą, ir ūkio subjektai, teikiantys duomenų perdavimo paslaugas, tarp jų interneto prieigos paslaugas, t. y. duomenų perdavimo paslaugas, kurios suteikia galimybę paslaugų gavėjui naudotis interneto paslaugomis, turi periodiškai, kas 3 mėnesius, pateikti Tarnybai Sąlygų 32 punkte nurodytą informaciją⁴⁶ apie vykdytą elektroninių ryšių veiklą^{47, 48}.

RRT, pripažindama didelę IP telefonijos paslaugų reikšmę konkurencijai elektroninių ryšių sektoriuje, siekia stebėti ir analizuoti esamų bei naujų IP telefonijos paslaugų vystymąsi ir atsiradimą. RRT standartinė ketvirtinės ataskaitos forma yra pritaikyta statistinei informacijai apie IP telefonijos paslaugų teikėjų veiklą rinkti. Todėl RRT laiko būtinu, kad 2, 3 ir 4 kategorijoms priskiriamų IP telefonijos paslaugų teikėjai, teikdami RRT ketvirtines ataskaitas, kaip numato Sąlygų 29 punktą, teiktų informaciją apie IP telefonijos veiklą. Be to, ūkio subjektai, teikiantys ERP, kasmet privalo pateikti RRT Sąlygų 3 priede nurodytą metinę informaciją apie vykdytą elektroninių ryšių veiklą, kaip numato Sąlygų 30 punktą.

⁴³ Elektroninių ryšių paslaugų teikimo taisyklių, patvirtintų RRT direktoriaus 2005 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1V-1160 (Žin., 2005, Nr. 152-5627; 2006, Nr. 2), 6 punktas.

⁴⁴ Detaliau 5.4 skyriuje.

⁴⁵ Bendrųjų vertimosi elektroninių ryšių veikla sąlygų aprašas, patvirtintas RRT direktoriaus 2005 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. 1V-340 (Žin., 2005, Nr. 49-1641).

⁴⁶ Sąlygų 2 priede yra pateikiama ketvirtinės ataskaitos forma.

⁴⁷ Sąlygų 29 punktą.

⁴⁸ Kadangi atskirai pranešti RRT apie ketinimą pradėti teikti interneto prieigos paslaugas nereikia, ūkio subjektas, teikiantis arba ketinantis teikti IP telefonijos paslaugas susietai su plačiajuosčio ryšio prieiga, pildydamas pranešimą apie ketinimą verstis elektroninių ryšių veikla, turi pranešti tik apie pačių IP telefonijos paslaugų teikimą. Tačiau, teikdamas RRT ketvirtines ataskaitas, toks paslaugų teikėjas privalo atskirai teikti ir informaciją apie interneto prieigos paslaugų teikimą.

10 klausimas

Ar, Jūsų nuomone, reikalaujamų pateikti duomenų sąrašas, numatytas ketvirtinėje ataskaitoje, būtų pakankamas IP telefonijos paslaugų teikėjų veiklai stebėti?
 Jei Jūsų atsakymas yra „Ne“, pakomentuokite jį plačiau.

IŠVADA: 2, 3 bei 4 kategorijoms priskirtinų IP telefonijos paslaugų teikėjai privalo vadovaudamiesi Sąlygų 29 bei 30 punktais pateikti RRT informaciją apie vykdytą elektroninių ryšių veiklą.

5.2. Skambučių į pagalbos tarnybas realizavimas

Apie būtinybę įvesti bendrą visoje Europoje skubios pagalbos telefono ryšio numerį pradėta kalbėti dar praėjusio amžiaus aštuntajame dešimtmetyje. Tokio numerio poreikio atsiradimą lėmė nuolat ir sparčiai didėjantis keliaujančiųjų į kitas Europos valstybes skaičius ir siekis užtikrinti jų saugumą.

Esama ES reguliavimo sistema⁴⁹ numato daugybę įpareigojimų, susijusių su galimybe naudotis pagalbos telefono ryšio numeriais, elektroninių ryšių paslaugų bei tinklų teikėjams. Vadovaujantis Lietuvoje galiojančiais teisės aktais⁵⁰, tik VTRP teikėjai yra įpareigoti sudaryti galimybę skambinti bendruoju ES pagalbos telefono ryšio numeriu 112. Šiuo metu galimybė skambinti pagalbos telefono ryšio numeriu yra VTRP apibrėžimo dalis, taigi jei paslauga neužtikrina tokios galimybės, ji negali būti laikoma VTRP, o tokios paslaugos teikėjas negali būti laikomas VTRP teikėju. Akivaizdu, kad VTRP apibrėžimas esamoje reguliavimo sistemoje nėra tinkamas, kadangi skambučių į pagalbos tarnybas paslauga yra labiau savarankiškas įpareigojimas negu paslaugos savybė⁵¹.

2 kategorijai priskirtinos IP telefonijos paslaugos negalėtų būti traktuojamos kaip VTRP, nes jos negali užtikrinti galutiniam paslaugos gavėjui galimybės prisiskambinti pagalbos tarnybos telefono ryšio numeriais.

Siekiant užtikrinti galutinių paslaugų gavėjų ir IP telefonijos paslaugų teikėjų teisių ir teisėtų interesų apsaugą, tokių VTRP reguliavimas turi būti tinkamos apimties ir neturi viršyti technologinių galimybių. Dėl šios priežasties daugelis ES nacionalinių reguliavimo institucijų įpareigojo IP telefonijos paslaugų teikėjus, kurių teikiamos IP telefonijos paslaugos užtikrina galimybę skambinti į viešąjį telefono ryšio tinklą, savo šalyse teikti skambučių į pagalbos tarnybas paslaugas⁵².

Atsižvelgiant į tai, kad dėl technologinių apribojimų ne visos IP telefonijos paslaugos gali užtikrinti galimybę paskambinti pagalbos telefono ryšio numeriais, kai kuriose šalyse nacionalinės reguliavimo institucijos yra nustačiusios įpareigojimą IP telefonijos paslaugų teikėjams jų interneto tinklalapyje teikti informaciją apie tai, ar jų teikiamos IP telefonijos paslaugos užtikrina tokią

⁴⁹ Universaliųjų paslaugų direktyva, 2 ir 26 straipsniai.

⁵⁰ Abonentų ir (ar) paslaugų gavėjų skambučių siuntimo į Bendrojo pagalbos centro ir (ar) pagalbos tarnybų numerius tvarkos ir sąlygų aprašas, patvirtintas RRT tarnybos direktoriaus 2005 m. balandžio 21 d. įsakymu Nr. 1V-389 (Žin., 2005, Nr. 55-1918).

⁵¹ Šiuo metu ES reguliavimo sistema yra atnaujinama. Svarstoma galimybė keisti VTRP apibrėžimą, perkeltiant skambučių į pagalbos tarnybas paslaugą prie savarankiško reikalavimo, dėl ko įpareigojimas teikti šią paslaugą nebus VTRP apibrėžimo dalimi.

⁵² Taip yra Portugalijoje, Italijoje ir Ispanijoje. Italija ir Ispanija išskyrė atskirą ERP kategoriją „nomadinės balso paslaugos“ (angl. *nomadic vocal services*) su specifiniais įpareigojimais joms. JAV elektroninių ryšių reguliavimo institucija jau 2005 m. skyrė įpareigojimą IP telefonijos paslaugų teikėjams, kurie teikia IP telefonijos paslaugas, leidžiančias siųsti ir priimti skambučius iš (i) tradicinio telefono ryšio tinklo, dėl pagalbos telefono ryšio numerio 911 naudojimo. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad JAV skambučiai pagalbos telefono ryšio numeriu 911, naudojant IP telefoniją, traktuojami skirtingai nei skambučiai telefono ryšio numeriu 911, naudojantis tradiciniu telefonu ryšiu. (žr. <http://www.fcc.gov/voip/>).

galimybę^{53,54}. RRT nuomone, toks įpareigojimas yra svarbus siekiant užtikrinti galutinio paslaugų gavėjo teisę gauti visą informaciją apie perkamą IP telefonijos paslaugą bei saugumą, todėl turėtų būti taikytinas visų kategorijų IP telefonijos paslaugų teikėjams.

IŠVADA: Visų kategorijų IP telefonijos paslaugų teikėjai privalo tinkamai informuoti savo galutinius paslaugos gavėjus apie apribojimus, susijusius su skambučiais į pagalbos tarnybas. Jei teikiamos IP telefonijos paslaugos neužtikrina galimybės prisiskambinti pagalbos tarnybų telefono ryšio numeriais, tai turi būti aiškiai nurodyta teikėjo interneto svetainėje ir atitinkamai prieš sudarant sutartį dėl paslaugų teikimo informuojami galutiniai paslaugų gavėjai.

ERĮ 34 straipsnio 8 dalis kartu su 65 straipsnio 4 dalimi numato, kad visi viešųjų ryšių tinklų ir (ar) viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjai privalo nemokamai užtikrinti savo abonentų ir (ar) naudotojų skambučių siuntimą į institucijų, aptarnaujančių pagalbos skambučius, telefono ryšio numerius ir turi teikti vietos nustatymo duomenis (įskaitant ir srauto duomenis) institucijoms, aptarnaujančioms pagalbos skambučius, kad šios institucijos galėtų atsakyti į abonto ar faktinio elektroninių ryšių paslaugų naudotojo skambučius ir tinkamai reaguoti. Bendrasis pagalbos telefono ryšio numeris 112, kuriuo paskambinus užtikrinama galimybė susisiekti su Bendroju pagalbos centru⁵⁵, nuo 2004 m. gegužės 1 d. veikia visoje Lietuvos teritorijoje⁵⁶ visuose viešuosiuose telefono ryšio tinkluose.

Norint sudaryti galimybę prisiskambinti pagalbos telefono ryšio numeriais, naudojantis IP telefonijos paslaugomis, reikia numatyti technologinę tokio skambučio realizavimo galimybę. IP telefonijos paslaugos pasižymi nomadiškumu, t. y. galutinis paslaugų gavėjas gali prisijungti prie IP tinklo bet kuriame taške, bet kurioje šalyje, taip pat ir IP telefonijos paslaugų teikėjas gali būti įsikūręs bet kurioje šalyje. Čia kyla klausimas, kur turėtų būti kreipiami pagalbos skambučiai ir kaip gauti informaciją apie skambinančiojo buvimo vietą. Šiuo metu plačiai diskutuojama, kaip technologiškai turėtų būti išspręstas vietos nustatymo klausimas⁵⁷ ir koks telefono ryšio numeris (geografinis ar negeografinis) turėtų būti suteikiamas galutiniam paslaugų gavėjui, naudojančiam IP telefonijos paslaugas⁵⁸. Akivaizdu, kad reikalavimas nustatyti skambinančiojo vietą yra pagrįstas⁵⁹, tačiau šiuo metu technologiškai tai nėra lengva įgyvendinti.

⁵³ Tokia praktika taikoma Airijoje, Austrijoje, Portugalijoje, Šveicarijoje.

⁵⁴ http://www.skype.com/company/legal/terms/tos_voip.html, JAV.

⁵⁵ Pagrindinis Bendrojo pagalbos centro (BPC) uždavinys – administruoti pagalbos skambučius bendroju pagalbos telefono ryšio numeriu 112, kuris yra skirtas informuoti apie rengiamą, daromą ar padarytą teisės pažeidimą, staiga iškilusią grėsmę gyvybei, sveikatai, saugumui, aplinkai, materialioms ar nematerialioms vertybėms ir, jei reikia, iškviesti (išsikviesti) atitinkamas pagalbos tarnybas.

⁵⁶ Šiuo metu pagalbos skambučius telefono ryšio numeriu 112 Vilniaus miesto teritorijoje ir su ja besiribojančioje Vilniaus rajono dalyje administruoja Bendrasis pagalbos centras. Likusioje Lietuvos dalyje pagalbos skambučiai telefono ryšio numeriu 112 siunčiami teritorinėms policijos įstaigoms. Planuojama, kad iki 2009 m. Bendrojo pagalbos centro veikla bus išplėsta ir visi pagalbos skambučiai telefono ryšio numeriu 112 bei senaisiais pagalbos telefono ryšio numeriais bus administruojami centralizuotai visoje Lietuvoje. Šaltinis: http://www.sos112.lt/index/lt/bendra_informacija.

⁵⁷ Jungtinėse Amerikos Valstijose IP telefonijos paslaugų teikėja *Vonage* skatina IP telefonijos paslaugų gavėjus, prieš pradėdami naudotis paslaugomis, pranešti gyvenamosios vietos adresą ir pasirašyti, kad jie yra informuoti bei supranta, kad pagalbos centras esant iškvietimui naudos šį adresą.

⁵⁸ Austrijoje IP telefonijos paslaugų teikėjams yra išskirti numeriai „nomadinėms balso paslaugoms“, tačiau tik 5000 vartotojų tuo pasinaudojo. Čekijos Respublikoje taip pat yra numatyti numeriai „nomadinėms balso paslaugoms“, tačiau naudotojų kol kas nėra. Austrija šiuo metu rengia viešą konsultaciją dėl geografinių numerių suteikimo IP telefonijos paslaugų teikėjams, kurių apibendrintus rezultatus tikisi pateikti rinkai iki 2008 m. pabaigos.

⁵⁹ Naudodamasis IP telefonijos paslaugomis, galutinis paslaugos gavėjas, paskambinęs į pagalbos centrą, dažniausiai yra identifikuojamas pagal IP numerį. Jei skambutis nutrūksta, IP telefonijos paslaugos teikėjas pagalbos centrui suteikia paskutinį žinomą to asmens gyvenamosios vietos adresą. Jei gyvenamosios vietos adresas būna pasikeitęs, iškyla reali grėsmė nesuteikti operatyvios pagalbos skambintojui. Taip nutiko 2008 m. gegužės mėnesį JAV, kai moteris paskambino pagalbos numeriu 911, nesulaukusi atsakymo ragelį padėjo. Pagalbos centras perskambino, tačiau nepasitiksino adreso. Greitosios medicinos pagalbos automobilis buvo nusiųstas adresu, kur moteris gyveno prieš keletą metų. Dėl šios

5.3. Numeracija

IP telefonijoje galima naudoti įvairius adresacijos modelius (adresus ar telefono ryšio numerius galutiniam IP telefonijos paslaugos gavėjui identifikuoti), priklausomai nuo pasirinktos technologijos (pvz., H.323 arba SIP adresai). Svarbu pažymėti, jog įprasti telefono ryšio numeriai irgi gali būti naudojami IP telefonijos tinkluose, kas suteikia galimybę inicijuoti (užbaigti) skambučius į (iš) tradicinius viešuosius telefono ryšio tinklus ir taip užtikrinti IP telefonijos bei VTRP funkcinių suderinamumą. Manoma, kad ateityje įprasti telefono ryšio numeriai⁶⁰ gali prarasti savo dominuojančią poziciją ir užleisti vietą kitokioms adresacijos formoms.

Paprastai visi telefono ryšio numeriai yra suskaidomi į tipus, vėliau šie numerių tipai yra priskiriami tam tikrų paslaugų rūšims, kurioms teikti jie gali būti naudojami (pvz., geografiniai ir negeografiniai telefono ryšio numeriai, trumpieji numeriai). Istoriskai susiklostė, jog numerių tipai yra siejami su tradicinėmis viešosiomis telefono ryšio paslaugomis. Naujai atsirandančios paslaugos pasižymi naujomis ypatybėmis, todėl skirtingų šioms paslaugoms numerių tipų klausimas yra atviras.

Atsižvelgiant į ES teisės normas, nacionalinis numeracijos planas turi būti technologiškai neutralus, pagrįstas paslaugos apibrėžimu. Tie patys numerių tipai turi būti prieinami vienodomis savybėmis pasižyminčioms, todėl vienodai apibrėžiamoms paslaugoms, nepriklausomai nuo technologijos, kuri yra taikoma šioms paslaugoms teikti⁶¹.

IŠVADA: Nacionalinis numeracijos planas turi išlikti technologiškai neutralus, o telefono ryšio numeriai turi būti skiriami atsižvelgiant į paslaugos savybes ir nepriklausomai nuo technologijos, kuri yra taikoma šioms paslaugoms teikti.

ERG nuomone, nomadiškas geografinių telefono ryšio numerių naudojimas neturėtų būti draudžiamas⁶². Taip pat svarbu pastebėti, kad geografiniai telefono ryšio numeriai teikia svarbią informaciją apie skambinančiojo buvimo vietą (negeografiniai telefono ryšio numeriai tokios informacijos neteikia). Ši informacija yra itin svarbi teikiant skambučio į pagalbos tarnybas paslaugas. Tuo atveju, jei geografiniai telefono ryšio numeriai būtų skiriami nomadinėms IP telefonijos paslaugoms, iškiltų ne tik skambinančiojo pagalbos telefono ryšio numeriu vietos nustatymo problema, bet ir apskritai pasitikėjimo informacija, kurią rodo bet koks geografinis numeris, t. y. būtų prarasta geografinio numerio idėja – numerio susiejimas su tam tikru geografiniu regionu.

ES telefono ryšio numerių skyrimo IP telefonijos paslaugoms teikti praktika labai skirtinga. Kelios tarptautinės organizacijos pasisakė šiuo klausimu⁶³, o sprendimai, priimti įvairiose ES bei kitose pasaulio šalyse, nėra vienodi. Vienose šalyse IP telefonijos paslaugoms teikti yra leidžiama naudoti geografinius telefono ryšio numerius⁶⁴, jei paslauga atitinka įprastus tokiems telefono ryšio numeriams gauti keliamus reikalavimus⁶⁵, kitose yra skiriami tik negeografiniai telefono ryšio numeriai⁶⁶. Portugalija savo viešoje konsultacijoje siūlo išskirti IP telefonijos paslaugas, kuriomis galima naudotis iš skirtingų geografinių vietų (nomadiškos paslaugos), ir skirti šioms paslaugoms atskirą prefiksą nacionaliniame numeracijos plane⁶⁷. Airijoje yra išskirti telefono ryšio numeriai specialiai IP telefonijos paslaugoms, kuriems taikomi mažesni reguliavimo įpareigojimai.

priežasties, nesuteikus operatyvios pagalbos, mirė kelių mėnesių vaikas. <http://technologyinfo.wordpress.com/2008/05/02/tragedy-exposes-voip-flaws>

⁶⁰ ITU Tarptautinis telefono ryšio numeracijos plano dokumentas <http://www.itu.int/rec/T-REC-E.164/en>.

⁶¹ ERG Common position on VoIP, ERG (07) 56, 16 psl. // http://www.erg.eu.int/doc/publications/erg_07_56rev2_cp_-_voip_final.pdf.

⁶² Portugalijos reguliuotojo ANACOM nuomone, visiškas draudimas naudoti geografinius numerius IP telefonijos paslaugoms teikti galėtų neigiamai paveikti konkurenciją.

⁶³ <http://www.erodocdb.dk/Docs/doc98/Official/Pdf/Rec0503.pdf>.

⁶⁴ Airijoje, Portugalijoje, Šveicarijoje <http://www.voip-news.co.uk/2007/08/07/bt-launches-geographic-numbers-for-voip/>.

⁶⁵ Reikalavimas geografinį numerį naudoti nustatytoje geografinėje vietovėje (arba sujungimas tik viename tinklo terminavimo taške), teikti telefono ryšį viešai, užtikrinti paslaugų kokybę, lygiavertę tradicinių viešųjų telefono ryšio paslaugų kokybei.

⁶⁶ Austrijoje, Portugalijoje, Ispanijoje, Čekijoje.

⁶⁷ Portugalijos geografiniai numeriai, skirti IP telefonijos paslaugų teikėjams, negali būti naudojami kitose šalyse.

Lietuvoje telefono ryšio numeriai yra tvarkomi vadovaujantis Telefono ryšio numerių skyrimo ir naudojimo taisyklėmis⁶⁸ bei Nacionaliniu telefono ryšio numeracijos planu⁶⁹. Telefono ryšio numeriai, numatyti Nacionaliniame telefono ryšio numeracijos plane, yra skiriami VTRP teikėjams.

IŠVADA: 3 bei 4 kategorijų IP telefonijos paslaugų teikėjai turi teisę gauti telefono ryšio numerius, numatytus Nacionaliniame telefono ryšio numeracijos plane. Atitinkami numerių tipai yra skiriami atsižvelgiant į paslaugos savybes.

VTRP, kuriomis galima naudotis iš skirtingų geografinių vietų (t. y. nomadiškai), nėra skiriami geografiniai telefono ryšio numeriai, kadangi tai prieštarautų nustatytiems geografinio telefono ryšio numerio naudojimo reikalavimams⁷⁰. Šiuo metu Lietuvoje teikiamoms nomadiškoms IP telefonijos paslaugoms atskiri telefono ryšio numeriai nėra numatyti. Tokių VTRP teikėjams yra skiriami paslaugų telefono ryšio numeriai (dažniausiai iš 700-XXXXX serijos).

11 klausimas

Ar, Jūsų nuomone, nomadiškoms IP telefonijos paslaugoms Nacionaliniame telefono ryšio numeracijos plane turėtų būti išskirti atskiri telefono ryšio numeriai?
Pakomentuokite savo atsakymą plačiau.

5.4. Telefono ryšio numerio perkeliamumas

Telefono ryšio numerio perkeliamumo paslauga yra viena iš abonto teisių, numatytų visose ES šalyse⁷¹, bei veiksminga konkurencijos užtikrinimo priemonė elektroninių ryšių sektoriuje. Telefono ryšio numerio perkeliamumo⁷² paslauga abonentams suteikia laisvę ir galimybes rinktis geriausiai jų poreikius atitinkančio operatoriaus paslaugas ir kartu išsaugoti savo turimą telefono ryšio numerį. Veikiant telefono ryšio numerio perkeliamumo paslaugai, didėja konkurencija tarp VTRP teikėjų, kadangi jiems tampa svarbu ne tik pritraukti į savo tinklą kuo daugiau naujų abonentų, bet ir išsaugoti jau turimus.

IP telefonijos paslaugų konkuravimą elektroninių ryšių sektoriuje gali apriboti tai, jog abonentai, besinaudojantys tradicinėmis viešosiomis telefono ryšio paslaugomis, neturės galimybės pasirinkti jų poreikius atitinkančių IP telefonijos paslaugų ir išlaikyti jau turimą telefono ryšio numerį. Tuo atveju, jei IP telefonijos paslauga yra priskirtina VTRP, tikslinga leisti perkelti telefono ryšio numerį į IP telefonijos paslaugų teikėjo tinklą, užtikrinant telefono ryšio numerio perkeliamumą tarp tradicinių viešųjų telefono ryšio paslaugų ir IP telefonijos paslaugų teikėjų⁷³.

Telefono ryšio numerio perkeliamumo paslaugos teikimą Lietuvoje reglamentuoja Abonto teisės išlaikyti abonentinį numerį, keičiant telefono ryšio paslaugų teikėją ar paslaugų teikimo vietą

⁶⁸ Telefono ryšio numerių skyrimo ir naudojimo taisyklės, patvirtintos RRT direktoriaus 2005 m. gruodžio 13 d. įsakymu Nr. 1V-1104 (Žin., 2005, Nr. 147-5386).

⁶⁹ Nacionalinis telefono ryšio numeracijos planas (Žin., 2005, Nr. 147-5386) reglamentuoja viešuosiuose elektroninių ryšių tinkluose naudojamų telefono ryšio numerių paskirtį ir struktūrą. Plane aiškiai atskirti trumpieji telefono ryšio numeriai (1XXX), fiksuoto telefono ryšio paslaugų numeriai (3XXXXXXXX, 4XXXXXXXX, 5XXXXXXXX), judriojo telefono ryšio paslaugų numeriai (6XX XXXXX) ir paslaugų numeriai (7XXXXXXXX, 8XXXXXXXX, 9XXXXXXXX).

⁷⁰ Telefono ryšio numerių skyrimo ir naudojimo taisyklių 24 punktą.

⁷¹ Lietuvoje numerio perkeliamumo paslauga, kuri numatyta Universaliųjų paslaugų direktyvos 30 straipsnyje, realizuota nuo 2004 m. kovo 1 d.

⁷² Numerio perkeliamumas – tai abonto teisė išlaikyti telekomunikacijų paslaugoms gauti naudojamą abonentinį numerį, keičiant viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėją ar paslaugos teikimo vietą bei būdą – Abonto teisės išlaikyti abonentinį numerį, keičiant telefono ryšio paslaugų teikėją ar paslaugų teikimo vietą bei būdą, užtikrinimo sąlygų, patvirtintų Ryšių reguliavimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2003 m. spalio 16 d. įsakymu Nr. 1V-129 (Žin., 2003, Nr. 100-4528), 5 punktą.

⁷³ Geografiniams numeriams toje pačioje geografinėje teritorijoje. Šioje vietoje nėra kalbama apie geografinį ar paslaugų rūšies perkeliamumą.

bei būdą, užtikrinimo sąlygos, kurios numato, kad VTRP teikėjai privalo užtikrinti telefono ryšio numerio perkeliamumą, keičiant viešųjų fiksuoto telefono ryšio paslaugų teikėją⁷⁴.

Tokiu būdu Lietuvoje yra numatyta galimybė perkelti telefono ryšio numerį iš tradicinio viešojo telefono ryšio tinklo į 3 bei 4 kategorijų IP telefonijos paslaugų teikėjo tinklą ir atvirkščiai.

IŠVADA: Numerio perkeliavimo taisyklės numato galimybę perkelti telefono ryšio numerį iš tradicinio telefono ryšio tinklo į 3 bei 4 kategorijų IP telefonijos paslaugų teikėjo tinklą ir atvirkščiai.

5.5. Paslaugų kokybė

Pagal šiuo metu galiojančią tvarką viešųjų fiksuoto telefono ryšio paslaugų teikėjai, kurie įgalioti teikti universalias paslaugas, privalo viešai skelbti informaciją apie jų teikiamų paslaugų kokybę ir užtikrinti, kad nebūtų viršytos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu nustatytos ribinės paslaugų kokybės rodiklių vertės. Viešųjų fiksuoto telefono ryšio paslaugų kokybės rodiklius, jų skaičiavimo metodikas, priežiūros būdus, kokybės rodiklių viešo skelbimo ir teikimo RRT tvarką nustato VTRP, teikiamų fiksuotoje vietoje, kokybės rodiklių nustatymo ir duomenų teikimo taisyklės⁷⁵. Paslaugų kokybė – visuminė viešųjų fiksuoto telefono ryšio paslaugų teikimo charakteristika, kuri apibūdina šių paslaugų gavėjo poreikių gauti šias paslaugas tenkinimo laipsnį⁷⁶. RRT, siekdama įvertinti, ar paslaugų teikėjai neviršija jiems nustatytų paslaugų kokybės rodiklių ribinių verčių, nepriklausomai atlieka kokybės rodiklių⁷⁷ matavimus paslaugų teikėjų tinkluose ir skelbia paslaugų kokybės rodiklių įvertinimo ataskaitas.

IP telefonijos paslaugų kokybė daugiausia priklauso nuo trijų veiksnių: tinklo topologijos⁷⁸, tinklo apkrovos bei naudojamų kodekų⁷⁹. IP tinkluose yra naudojama paketų komutavimo technologija, kuri nesuteikia fiksuoto perdavimo kanalo balsui perduoti. Toks duomenų perdavimo IP tinklu būdas, kai nėra suteikiama nei perdavimo kokybės garantija, nei prioritetai tam tikriems duomenims perduoti, vadinama geriausiu įmanomu (angl. *best effort*) perdavimu.

Tiek tradiciniuose viešuosiuose telefono ryšio tinkluose, tiek IP tinkluose perdavimo kokybė priklauso nuo tinklo apkrovos. Skirtumas tas, kad viešuosiuose telefono ryšio tinkluose esant užimtam perdavimo kanalui bet koks paskesnis sujungimas negalimas. O IP tinkluose duomenų paketai yra ir toliau siunčiami, nors tinklas ir yra apkrautas, taip kiekvienas paskesnis sujungimas palaipsniui praranda kokybę.

Pažymėtina, kad tais atvejais, kai IP telefonijos paslaugos teikėjas nėra ERT teikėjas, balso perdavimo kokybė nuo jo nepriklauso, nes jis negali kontroliuoti tinklo. Kai kuriose šalyse IP telefonijos paslaugų teikėjai turi informuoti galutinius paslaugų gavėjus apie tai, kad IP telefonijos paslaugų kokybė priklauso nuo tinklo veikimo ir paslaugų kokybė gali pablogėti, jei bus problemų

⁷⁴ Abonento teisės išlaikyti abonentinį numerį, keičiant telefono ryšio paslaugų teikėją ar paslaugų teikimo vietą bei būdą, užtikrinimo sąlygų 5 punktas.

⁷⁵ Patvirtintos RRT direktoriaus 2006 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-261 (Žin., 2006, Nr. 27-926).

⁷⁶ Viešųjų telefono ryšio paslaugų, teikiamų fiksuotoje vietoje, kokybės rodiklių nustatymo ir duomenų teikimo taisyklių, 4 punktas.

⁷⁷ Viešųjų fiksuoto telefono ryšio paslaugų kokybės rodikliai numatyti taisyklių 6 punkte.

⁷⁸ Vėlavimas priklauso nuo mazgų skaičiaus tarp dviejų galinių taškų ir daugkartinių signalų pervertimų, perduodant juos viešojo telefono ryšio ir IP tinklais. Tradiciškai maksimalus mazgų skaičius tarp dviejų galinių taškų yra apie 15.

⁷⁹ Kodekas – koderis arba dekoderis, naudojamas paversti garso signalui į elektrinį signalą siuntėjo pusėje bei atkoduoti šiam signalui gavėjo pusėje. Naudojant tradicinius kodekus, atitinkančius G.711 standartą (taip pat naudojamas viešuosiuose telefono ryšio tinkluose), gaunama panaši kokybė, kokią gali užtikrinti tradicinės telefonijos paslaugos teikėjai, tik reikalinga didesnė dažnių juostos talpa.

tinkle⁸⁰. Akivaizdu, kad tuo atveju, kai IP telefonijos paslaugos yra traktuojamos kaip VTRP arba ERP, joms turėtų būti taikomi atitinkami kokybės reikalavimai⁸¹.

IŠVADA: 2, 3 bei 4 kategorijų IP telefonijos paslaugų teikėjai tuo atveju, jei šios paslaugos yra teikiamos susietai su plačiajuosčio ryšio prieiga, turi laikytis VTRP nustatytų kokybės reikalavimų.

12 klausimas

Ar, Jūsų nuomone, yra tikslinga nustatyti atskirus IP telefonijos paslaugų kokybės (QoS) reikalavimus?

Jei Jūsų atsakymas yra „Taip“, pakomentuokite jį plačiau.

5.6. Galutinių paslaugų gavėjų apsauga

ERP teikimo tvarka, sąlygos, pagalbos paslaugų teikimo tvarka, kiti VTRP bei duomenų perdavimo ir interneto prieigos paslaugų teikimo galutiniams paslaugų gavėjams reikalavimai yra aprašyti Elektroninių ryšių paslaugų teikimo taisyklėse⁸² (toliau – Taisyklės) bei kituose teisės aktuose⁸³. Kiekvienas ERP gavėjas turi teisę nustatyta tvarka⁸⁴ pateikti RRT skundą, kad būtų apginta pažeista ar ginčijama jo teisė arba ERĮ saugomas interesas.

Atsižvelgiant į tai, kad Sąlygose nustatytų reikalavimų (žr. 5.1 skyrius), kiek jie yra susiję su VTRP teikimu, privalo laikytis ir IP telefonijos paslaugų teikėjai, teikiantys (ketinantys teikti) 2, 3 bei 4 kategorijų IP telefonijos paslaugas, tokie paslaugų teikėjai turi vadovautis ir Taisyklėse nustatytomis normomis, o galutiniai paslaugų gavėjai turėtų turėti galimybę ginti savo pažeistas teises dėl netinkamai teikiamų IP telefonijos paslaugų.

IŠVADA: IP telefonijos paslaugų teikėjai, teikiantys IP telefonijos paslaugas, priskirtinas 2, 3 bei 4 kategorijoms, turi laikytis numatytų VTRP teikimo reikalavimų, o galutiniai paslaugų gavėjai turi turėti galimybę ginti savo pažeistas teises dėl netinkamai teikiamų IP telefonijos paslaugų.

5.7. IP telefonijos paslaugoms taikytina teisė erdvės atžvilgiu

Interneto ryšys IP telefonijos paslaugų gavėjui suteikia galimybę naudotis IP telefonijos paslaugomis iš bet kurios pasaulio vietos, o paslaugų teikėjui – galimybę IP telefonijos paslaugas teikti bet kurioje pasaulio valstybėje.

Skirtingose valstybėse galioja skirtingos teisės normos ir skirtingas atitinkamų paslaugų reguliavimas. Todėl galimybė teikti IP telefonijos paslaugas visame pasaulyje, IP telefonijos paslaugų teikėjui įsisteigus tik vienoje iš valstybių, sukeltų tam tikrų neaiškumų bei keblumų tokiam paslaugų teikėjui, kadangi jis turėtų vadovautis kiekvienos pasaulio valstybės, kurioje galėtų būti teikiamos jo paslaugos, teisės normomis. Dėl to susidarytų situacija, kai IP telefonijos paslaugos teikėjas turėtų vadovautis skirtingomis (kartais net prieštaringomis) teisės normomis, galiojančiomis skirtingose valstybėse. Tokia situacija akivaizdžiai apribotų naujų, internetu teikiamų, paslaugų atsiradimą bei plėtrą.

⁸⁰ ComReg konsultacija, 8 psl. // <http://www.comreg.ie/fileupload/publications/ComReg0550.pdf>.

⁸¹ Lenkijos nacionalinė reguliavimo institucija savo ateities planuose numato paslaugų kokybės matavimus ne tik tradiciniuose viešuosiuose telefono ryšio tinkluose, bet ir IP tinkluose, http://www.en.uke.gov.pl/_gAllery/86/865/-Regulatory_Strategy_UKE_2008_2010.pdf.

⁸² Patvirtintos RRT direktoriaus 2005 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1V- 1160 (Žin., 2005, Nr. 152-5627; 2006, Nr. 2).

⁸³ Abonento teisės išlaikyti abonentinį numerį, keičiant telefono ryšio paslaugų teikėją ar paslaugų teikimo vietą bei būdą, užtikrinimo sąlygose.

⁸⁴ Galutinių paslaugų gavėjų ginčų su elektroninių ryšių paslaugų teikėjais sprendimo taisyklės, patvirtintos RRT direktoriaus 2005 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. 1V-353 (Žin., 2005, Nr. 49-1642; 2008, Nr. 37-1362).

Besiformuojanti tarptautinė praktika rodo, jog norint nustatyti tam tikram ūkio subjektui taikytiną teisę, reikia nustatyti, ar ūkio subjektas sąmoningai ir tikslingai planuoja verstis elektroninių ryšių veikla (teikti paslaugas) tam tikroje valstybėje. Paslaugoms, teikiamoms naudojant interneto ryšį, nebūtinai turi būti taikoma tos valstybės, kurioje ši paslauga teikiama, teisė⁸⁵. Taikytinos teisės tam tikroms teikiamoms paslaugoms parinkimas neturėtų priklausyti tik nuo to, kurios valstybės teritorijoje yra įrengtos techninės priemonės, reikalingos šiai paslaugai teikti⁸⁶.

RRT taikys Lietuvos Respublikos teisę tiems IP telefonijos paslaugų teikėjams, kurie sąmoningai ir tikslingai teikia savo paslaugas Lietuvos Respublikos teritorijoje, nepriklausomai nuo techninių priemonių, reikalingų paslaugoms teikti, įrengimo vietos. RRT nuomone, nėra pagrindo taikyti elektroninių ryšių paslaugų teikėjams Lietuvos Respublikos teisės vien dėl to, kad jų paslaugos, teikiamos naudojant interneto ryšį, gali būti prieinamos Lietuvos paslaugų gavėjams.

IŠVADA: RRT, pagal kompetenciją taikydama Lietuvos Respublikos teisę IP telefonijos paslaugoms, teikiamoms užsienio valstybių ūkio subjekto, atsižvelgs į atitinkamą suformuotą pasaulinę praktiką.

⁸⁵ JAV, Australijos teismų praktika. World-Wide Volkswagen Group v. Woodson, 444 U.S. 286 (1980); Hansen v. Denckla, 375 U.S. 235, 253 (1985); Compuserve Inc. v. Patterson, 89 F. 3d 1257 (6th Cir. 1996). Dow Jones & Company, Inc. v. Gutnick (2002) 194 A.L.R. 433, [2002] H.C.A. 56

⁸⁶ Pres-Cap v. System One, Direct access, Inc. 626 So. 2d, 1351, 1353 (Fla. Dist. Ct. App.. 1994); State v. Maxwell, 767 N.E.2d 242, 248-50 (Ohio 2002).

1 PRIEDAS. Konsultacijos klausimynas

1 klausimas	
(a) Ar esate (planuojate tapti) „Pasidaryk pats“ paslaugos teikėju?	
☐ TAIP	☐ NE
Jei į (a) dalį atsakėte „Taip“, pateikite daugiau informacijos (arba nuorodą į informaciją) apie teikiamas (planuojamas teikti) „Pasidaryk pats“ paslaugas:	
(b) Kaip vertinate „Pasidaryk pats“ paslaugų galimybes konkuruoti su tradicinėmis viešosiomis telefono ryšio paslaugomis?	
(c) Jei nesate (neplanuojate tapti) „Pasidaryk pats“ paslaugos teikėjas, kaip Jūsų verslą gali paveikti augantis „Pasidaryk pats“ paslaugų populiarumas?	
2 klausimas	
(a) Ar esate (planuojate tapti) IP telefonijos paslaugų, teikiamų nesusietai su plačiajuosčio ryšio prieiga, teikėjas?	
☐ TAIP	☐ NE
Jei į (a) dalį atsakėte „Taip“, pateikite daugiau informacijos (arba nuorodą į informaciją) apie teikiamas (planuojamas teikti) nesusietai su plačiajuosčio ryšio prieiga IP telefonijos paslaugas.	
(b) Kaip vertinate IP telefonijos paslaugų, teikiamų nesusietai su plačiajuosčio ryšio prieiga, galimybes konkuruoti su tradicinėmis viešosiomis telefono ryšio paslaugomis?	
3 klausimas	
(a) Ar esate (planuojate tapti) IP telefonijos paslaugų, teikiamų susietai su plačiajuosčio ryšio prieiga, teikėjas?	
☐ TAIP	☐ NE
Jei į 3 klausimo (a) dalį atsakėte „Taip“, pateikite daugiau informacijos (arba nuorodą į informaciją) apie teikiamas (planuojamas teikti) paslaugas.	
(b) Kaip vertinate IP telefonijos paslaugų, teikiamų susietai su plačiajuosčio ryšio prieiga, galimybes konkuruoti su tradicinėmis viešojo telefono ryšio paslaugomis?	
4 klausimas	
Ar sutinkate, kad 4.1 skyriuje pateikti IP telefonijos paslaugų teikimo technologiniai modeliai yra pagrindiniai?	
☐ TAIP	☐ NE
Jei Jūsų atsakymas yra „Ne“, pakomentuokite jį plačiau, nurodydami, kaip šis sąrašas turėtų atrodyti, kokie modeliai turėtų būti pašalinti (įtraukiami) ir kodėl.	
5 klausimas	
Ar sutinkate su išvada, kad IP telefonijos paslaugos, kurios suteikia galimybę inicijuoti bei priimti skambučius iš (i) viešojo telefono ryšio tinklo yra priskirtinos VTRP?	
☐ TAIP	☐ NE
Jei Jūsų atsakymas yra „Ne“, pakomentuokite jį plačiau.	
6 klausimas	
Ar sutinkate su išvada, kad Lietuvoje teikiamos IP telefonijos paslaugos būtų klasifikuojamos kaip	

nurodyta 1 lentelėje (4.3 skyrius)?	
☐ TAIP	☐ NE
Jei Jūsų atsakymas yra „Ne“, pakomentuokite jį plačiau.	
7 klausimas	
Ar sutinkate, kad 4.1.1 skyriuje aprašyto „Pasidaryk pats“ technologinio modelio pagrindu teikiamos ir 1 kategorijai priskirtinos IP telefonijos paslaugos nėra laikytinos ERP?	
☐ TAIP	☐ NE
Jei Jūsų atsakymas yra „Ne“, pakomentuokite jį plačiau.	
8 klausimas	
Ar sutinkate, kad vienkryptė IP telefonijos paslauga, kuri suteikia galimybę inicijuoti arba priimti skambučius iš (i) viešojo telefono ryšio tinklo yra priskirtina VTRP?	
☐ TAIP	☐ NE
Jei Jūsų atsakymas yra „Ne“, pakomentuokite jį plačiau.	
9 klausimas	
(a) Ar sutinkate, kad 4 kategorijai priskirtinos IP telefonijos paslaugos pasižymi analogiškais savybėmis kaip ir VTRP, todėl yra priskirtinos VTRP ir joms turi būti taikomas toks pats reguliavimas kaip ir VTRP?	
☐ TAIP	☐ NE
Jei Jūsų atsakymas yra „Ne“, pakomentuokite jį plačiau.	
(b) Ar, Jūsų nuomone, prieigos prie IP telefonijos paslaugos gavėjo kontrolė (arba jos nebuvimas) yra svarbi priskiriant atitinkamas paslaugas prie VTRP?	
☐ TAIP	☐ NE
Pakomentuokite savo atsakymą plačiau.	
10 klausimas	
Ar, Jūsų nuomone, reikalaujamų pateikti duomenų sąrašas, numatytas ketvirtinėje ataskaitoje, būtų pakankamas IP telefonijos paslaugų teikėjų veiklai stebėti?	
☐ TAIP	☐ NE
Jei Jūsų atsakymas yra „Ne“, pakomentuokite jį plačiau.	
11 klausimas	
Ar, Jūsų nuomone, nomadiškoms IP telefonijos paslaugoms Nacionaliniame telefono ryšio numeracijos plane turėtų būti išskirti atskiri telefono ryšio numeriai?	
☐ TAIP	☐ NE
Pakomentuokite savo atsakymą plačiau.	
12 klausimas	
Ar, Jūsų nuomone, yra tikslinga nustatyti atskirus IP telefonijos paslaugų kokybės (QoS) reikalavimus?	
☐ TAIP	☐ NE
Jei Jūsų atsakymas yra „Taip“, pakomentuokite jį plačiau.	